

AGENDA

bestuurscommissie Veiligheid

Datum : 11 februari 2021

Tijdstip : 10.30 – 12.00 uur

Locatie : Digitaal

	Onderwerp	Bijlage	Doel
1.	Opening en vaststellen van de agenda	1	Vaststellen
2.	Besluitenlijst 18 november 2020	1	Vaststellen
3.	Ingekomen stukken en mededelingen <u>Ingekomen stukken</u> - Zienswijzen kaderbrief 2022 – 2025 Programma Veiligheid <u>Mededelingen</u>	2	Informeren
4.	Jaarrekening 2020 programma Veiligheid Inclusief voorlopig resultaat	3	Vaststellen en adviseren aan DB/AB
5.	Tweede loopbaanbeleid Brandweer	1	Informeren
6.	Begroting 2022 programma Veiligheid	3	Vaststellen en adviseren aan DB/AB
7.	Beleidsvoorstellen Toekomstbestendige Bedrijfsvoering a) Beleidsvoorstel - Navigatie en statussen, de basis op orde (Brandweer) b) Beleidsvoorstel - Paraatheid en alarmering, de basis op orde (Brandweer)	2 2	Vaststellen
8.	Leerevaluatie RBT Coronacrisis	3	Vaststellen dat aan de opdracht van het RBT is voldaan
9.	Rondvraag en sluiting		

Besluitenlijst Bestuurscommissie veiligheid

Datum : 19 november 2020
Locatie : Raadszaal, gemeente Heerenveen

Aanwezig:

S. van Haersma Buma (voorzitter)
J.A. de Vries (plv voorzitter)
W.R. Sluiter (pfh brandweer)
J. Rijpstra (pfh crisisbeheersing en GHOR)
J.G. Kramer
N.A. van de Nadort
E. van Selm
L.P. Stoel

F. Veenstra
O. Brouwer (digitaal via Teams)

J. de Schepper (Politie Noord-Nederland)
L.M.B.C. Kroon (Wetterskip Fryslân)

W. K. Kleinhuis (algemeen directeur/commandant brandweer Fryslân)
J.H. Oostinga (directeur bedrijfsvoering)

A. de Vries (secretaris)
I.L. Rozemeijer (secretaris)

Afwezig:

L.J. Gebben (lid agendacommissie)
N.I. Agricola
M.C.M. Waanders
C.M. van de Pol
T.J. van der Zwan (pfh Zorg & Veiligheid)
C. Schokker - Strampel

H. Oosterman
W. van Gent
M.I. de Graaf (directeur Publieke Gezondheid)
P.H.S. van Rest (Openbaar Ministerie)
D.P. de Vries (Provincie Fryslân)

1. Opening en vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering om 16:00 uur.

- *De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.*

2. Besluitenlijst 30 september 2020

- *De bestuurscommissie stelt de besluitenlijst ongewijzigd vast.*

3. Mededelingen en ingekomen stukken

Ingekomen stukken

- n.v.t.

Mededelingen

- Herijken WABO-taken onder omgevingswet
Dhr. Kleinhuis meldt dat de Brandweer momenteel in samenwerking met gemeenten een analyse maakt van de WABO-taken in het kader van de omgevingswet. Dit moet leiden tot een nieuw dienstverleningsconcept.
- Evaluatie Wet Veiligheidsregio's
De voorzitter geeft de stand van zaken over de evaluatie Wet Veiligheidsregio's. Na een schriftelijke consultatie is de concept rapportage besproken in het Veiligheidsberaad. Er zijn weinig opmerkingen op het rapport. Het definitieve adviesrapport wordt in december aangeboden aan de minister van Justitie en Veiligheid.

4. Gelden omgevingswet en omgevingsveiligheidsstaken

Het jaar 2020 is het laatste jaar waarin Rijksmiddelen via programmafinanciering omgevingsveiligheid beschikbaar worden gesteld aan decentrale overheden. Met ingang van 2021 worden deze gelden via een andere route, namelijk via het gemeentefonds, beschikbaar gesteld. Dit gebeurt op basis van een landelijk vastgestelde verdeelsleutel. Het geld voor uitvoeringstaken komt dus niet rechtstreeks naar de VRF en FUMO. Echter zonder middelen kunnen VRF en FUMO de taken omgevingsveiligheid niet uitvoeren

Dhr Rijpstra benadrukt het belang om in de kaderbrief duidelijk aan te geven wat er voor de bijdrage van de gemeente wordt gedaan. Dhr Kleinhuis doet de toezegging dit expliciet te maken.

- *De Bestuurscommissie besluit dat in de kaderbrief wordt opgenomen dat de benodigde gelden via het gemeentefonds beschikbaar worden gesteld aan de VRF en FUMO.*
- *Voor het (reeds vastgestelde) begrotingsjaar 2021 wordt de dekking van de taken omgevingsveiligheid incidenteel gefinancierd uit de egalisereserve via de reguliere begrotingswijziging medio juli 2021.*

5. Kaderbrief 2022 – 2025

De bestuurscommissie krijgt de gehele kaderbrief voorgelegd met het verzoek om de programma's Brandweer en Crisisbeheersing vast te stellen en kennis te nemen van de programma's Gezondheid en Organisatie.

Dhr Oostinga geeft een korte presentatie over de kaderbrief. Er wordt een voorzichtig positief beeld geschetst. En voorgesteld om het positieve resultaat in te brengen in de egalisereserve.

De investeringsvoorstellen in het kader van toekomstbestendige bedrijfsvoering worden in februari aan de bestuurscommissie voorgelegd. Indien de commissie met de voorstellen instemt, dan worden deze opgenomen uiteindelijk opgenomen in de begroting.

De voorzitter uit zijn waardering. Terugblikkend op de discussie vorig jaar en nu de mogelijkheid om de egalisereserve aan te vullen.

- *De Bestuurscommissie besluit de programma's Brandweer en Crisisbeheersing (Veiligheid) vast te stellen en adviseert het Dagelijks Bestuur het programma op te nemen in de concept kaderbrief 2022-2025.*

6. Koppeling overhead – primair proces

Op verzoek van het bestuur heeft VRF onderzocht hoe we het schokeffect, van eenmaal per vier jaar geld erbij, kunnen voorkomen. Aanleiding hiervoor was het traject om de bedrijfsvoering op orde te brengen. In afstemming met een afvaardiging van financiële gemeenteambtenaren is een voorstel geschreven.

Dhr vd Nadort geeft aan dat het stuk helder maakt dat er niet één goede methodiek is. En vindt het een goed voorstel. Dhr vd Nadort vraagt verduidelijking over de financiële consequenties; daar staat 'vooralsnog geen'. Dhr Kleinhuis geeft aan dat het toepassing is op dit voorstel, het voorstel heeft geen financiële consequenties.

- *De Bestuurscommissie besluit het DB te adviseren om het voorstel ongewijzigd voor te leggen aan het AB:*
  - a) *Inhoudelijke besluiten voortaan inclusief effecten voor de overhead voor te leggen;*
  - b) *De werking van het systeem te borgen middels de huidige methodiek van 4-jaarlijkse toetsing van de overhead;*
  - c) *Deze werkwijze na twee jaar te evalueren. (in ON ter vergadering stond per abuis jaarlijks)*

7. Verlengen looptijd RBP Vliegbasis Leeuwarden

- *De Bestuurscommissie adviseert het Algemeen Bestuur de looptijd van het rampbestrijdingsplan Vliegbasis Leeuwarden te verlengen tot 1 augustus 2021. En af te wijken van de wettelijke termijn van herziening.*

8. Generiek rampbestrijding BRZO-inrichtingen Fryslân

- *De Bestuurscommissie stelt vast dat er geen zienswijzen zijn binnengekomen. En adviseert het Algemeen Bestuur het definitieve generieke rampbestrijdingsplan BRZO-inrichtingen Fryslân vast te stellen en het vigerende rampbestrijdingsplannen per bedrijf in te trekken.*

9. Incidentrisicoprofiel Brandweer

- *Met inachtneming van de zienswijzen besluit de Bestuurscommissie Veiligheid het incident risicoprofiel van de Brandweer vast te stellen.*

10. Rondvraag en sluiting

Dhr Stoel wil graag weten of er meer duidelijkheid is over de corona financiën. Dhr Oostinga laat weten dat deze financiën in de laatste bestuursrapportage zijn besproken. In de jaarrekening 2020 komt het opnieuw aan de orde.

Dhr Rijpstra informeert de bestuurscommissie over het bestuurderstevredenheidsonderzoek dat gaat plaatsvinden. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door onderzoeksbureau Domenie. De bestuurders krijgen hiervoor een uitvoerige enquête. De heer Rijpstra moedigt aan om deze enquête in te vullen. De focus van het onderzoek ligt op de reguliere werkzaamheden van de VRF.

Voorzitter sluit de vergadering om 16.27 uur

Vastgesteld in de vergadering van de bestuurscommissie Veiligheid van 11 februari 2021

Voorzitter

Secretaris

S. van Haersma Buma

W.K. Kleinhuis

OPLEGNOTITIE INFORMEREND

Onderwerp	Zienschwijzen gemeenten Kaderbrief 2021-2024
Voorstel ter behandeling in	de vergadering van de Bestuurscommissie Veiligheid/Gezondheid
Status	☒ Openbaar ☐ Niet openbaar
Portefeuillehouder	J. Gebben
Auteur	W. Kleinhuis
Bijlagen	1. Overzicht zienschwijzen Kaderbrief 2022-2025
Vergaderdatum	11.02.2021
Agendapunt	3
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	[de auteur geeft hier aan met welke afdelingen/medewerkers is afgestemd]
OR/GO	☐ OR instemming ☐ OR advies ☐ OR informatie ☐ GO

Kennisnemen van

Het overzicht en de ingekomen zienschwijzen tot nu toe op de Kaderbrief 2022-2025.

Inleiding

Na vaststelling van de conceptkaderbrief 2022-2025 in het Dagelijks Bestuur van 3 december 2020 is deze op 4 december naar alle Friese gemeenten verstuurd voor zienschwijze. De gemeenten hebben tot 4 februari 2021 de tijd hun zienschwijze kenbaar te maken. Het Dagelijks Bestuur verzorgt de inhoudelijke reactie op de gemeentelijke zienschwijzen met betrekking tot de kaderbrief.

De kaderbrief wordt op 11 maart 2021 ter vaststellen aan het Algemeen Bestuur aangeboden en wordt verwerkt in de begroting 2022. Definitieve vaststelling van de begroting vindt plaats in het Algemeen Bestuur van 8 juli 2021.

We beschikken bij de verzending van de stukken nog niet over alle zienschwijzen. De zienschwijzen die wij tot nu toe hebben ontvangen zijn ter informatie bijgevoegd, inclusief de concept reactie. Daarnaast voegen wij een overzicht toe waarop is aangegeven van welke gemeenten wij inmiddels reactie hebben ontvangen en van welke gemeenten wij nog in afwachting zijn.

Kernboodschap

Overzicht van de ingekomen zienschwijzen op de kaderbrief 2022-2025

Consequenties

-

Communicatie

Communicatie zal plaatsvinden via de reguliere besluitvorming.

Overzicht zienswijzen Kaderbrief 2022-2025

Naam Gemeente	Datum besluitvorming raad	Voorstel college aan raad	Besluit van de raad
Achtkarspelen	21 januari 2021	geamendeerde zienswijze; geen uitzettingen zonder wettelijke grond in de begroting opnemen, anders zelf opvangen	geamendeerde zienswijze; geen uitzettingen zonder wettelijke grond in de begroting opnemen, anders zelf opvangen
Ameland	25 januari 2021	geen zienswijze indienen	geen zienswijze indienen
Dantumadiel	?		
Harlingen	20 januari 2021	geen zienswijze indienen	geen zienswijze indienen
Heerenveen	28 januari 2021	geen zienswijze indienen	geen zienswijze indienen
Leeuwarden	27 januari 2021	geen zienswijze indienen want nog teveel p.m. posten, wachten tot begroting	geen zienswijze indienen want nog teveel p.m. posten, wachten tot begroting
Ooststellingwerf	26 januari 2021	geen zienswijze indienen	geen zienswijze indienen
Opsterland	1 februari 2021	raad kan zelf zienswijze kenbaar maken	
Noardeast Fryslân	4 februari 2021	separaat voorstel over op peil brengen van de egalisatiereserve	
Schiermonnikoog	19 januari 2021	geen zienswijze indienen	geen zienswijze indienen
De Fryske Marren	3 februari 2021	geen zienswijze indienen	
Smallingerland	16 februari 2021	evt overschot door autonome kostenontwikkeling niet toevoegen aan egalisatiereserve maar in mindering brengen op gemeentelijke bijdragen	
Súdwest Fryslân	28 januari 2021		geen zienswijze indienen
Terschelling	10 februari 2021		
Tytsjerksteradiel	26 januari 2021	idem Achtkarspelen; uitzettingen zelf binnen begroting opvangen alleen uitzettingen begrip bij wettelijke basis	idem Achtkarspelen; uitzettingen zelf binnen begroting opvangen alleen uitzettingen begrip bij wettelijke basis
Vlieland	25 januari 2021	geen zienswijze indienen	
Waadhoeke	28 januari 2021	geen zienswijze indienen	
Weststellingwerf	25 januari 2021	geen zienswijze indienen	geen zienswijze indienen

Samenvatting	Voorstel aantal gemeenten	Besluit aantal gemeenten
Zienwijze	4	2
Geen zienswijze/instemmen	12	9
Nog niet binnen	2	7
Totaal	18	18

OPLEGNOTITIE BESLUITVORMEND

Onderwerp	Inhoudelijke programmateksten Veiligheid jaarrekening 2020
Voorstel ter behandeling in	de vergadering van Bestuurscommissie Veiligheid
Status	☒ Openbaar ☐ Niet openbaar
Portefeuillehouder	J. Gebben
Auteur	A. Julianus
Bijlagen	1. Concept verantwoording 2020 programma Crisisbeheersing 2. Concept verantwoording 2020 programma Brandweer
Vergaderdatum	11-02-2020
Agendapunt	4

Conceptbesluit

1. De conceptteksten voor het programma Veiligheid voor de jaarstukken 2020 te onderschrijven en deze vast te stellen.

Inleiding

Het concept jaarverslag 2020 staat geagendeerd voor het dagelijks bestuur van 17 februari en 25 maart a.s. Daarna gaat het jaarverslag, samen met de jaarrekening, voor zienswijzen naar de deelnemende gemeenten. Het betreft hier de inhoudelijke verantwoording over zowel het programma Crisisbeheersing als het programma Brandweer.

Beoogd effect

Resultaten bepalen en verantwoording afleggen voor de programma's Crisisbeheersing en Brandweer

Argumenten

1. *Zo kunnen eventuele wijzigingen nog meegenomen worden, voordat het document voor zienswijze naar de gemeenten gaat.*
Door de stukken nu aan de bestuurscommissie voor te leggen, kunnen op- of aanmerkingen meegenomen worden voordat stukken na het DB van 25 maart voor zienswijze worden verzonden naar de gemeenten.

Kanttekeningen/risico's

Financiële consequenties

Het financiële resultaat van het programma Veiligheid zal ter vergadering mondeling worden toegelicht, evenals het totale voorlopige resultaat van Veiligheidsregio Fryslân.

Vervolgaanpak/uitvoering

Na behandeling in de bestuurscommissie worden op- of aanmerkingen meegenomen in het definitieve exemplaar dat op 25 maart weer in het dagelijks bestuur komt. Daarna worden deze op 26 maart ter zienswijze aangeboden aan de gemeenten als onderdeel van de totale jaarstukken 2020.

Communicatie

Geen.

Besluit:

- niet vastgesteld
- ongewijzigd vastgesteld
- gewijzigd vastgesteld als volgt:

Kopie naar auteur

**Paraaf
secretaris:**

3. PROGRAMMAVERANTWOORDING CRISISBEHEERSING

3.1. Uitvoering 2020

A. Corona

Sinds de uitbraak van het coronavirus (en sinds de opschaling naar GRIP 4 op 11 maart) heeft de afdeling Crisisbeheersing zich volledig gefocust op *de continuïteit en ondersteuning van de crisisorganisatie*. Het is een ongekend jaar geweest met een crisis zoals we die niet eerder hebben meegemaakt. Dankzij de coronacrisis hebben wij een aantal werkzaamheden uit onze jaarplanning 2020, die ook passen binnen het stramien van de nieuwe Wet Veiligheidsregio's, versneld gerealiseerd:

- Een adaptieve Fryske crisisorganisatie
  - De afdeling Crisisbeheersing/ de crisisorganisatie is in 2020 continu dienstbaar geweest aan de behoeften van het bestuur/gemeenten, de crisispartners, de burgers en de media. We hebben “de crisis als het ware omarmd”, continu geschakeld en de verbinding gezocht met deze partijen;
  - Ook tijdens een langdurige crisis zijn wij in staat gebleken om de capaciteit en bezetting van onze crisisteams op peil te houden (waaronder een crisisorganisatie voor corona en voor flitsincidenten)
- Verbinding met gemeenten verder verstevigd
  - We hebben elkaar in 2020 nog beter leren kennen (maatwerk in de teams zoals de gemeentelijke juristenpool)
- Verbinding met private zorginstellingen geïntensiveerd
  - In 2020 is het Regionaal Overleg Niet Acute Zorg (RONAZ) opgericht; tijdens de coronacrisis is een hechte samenwerking en informatie-uitwisseling ontstaan tussen de publieke crisisorganisatie en de private zorginstellingen.
- QIF en Coronacentrum gerealiseerd
  - Conform het verzoek van de minister van VWS heeft VRF samen met de Friese zorgsector een Quarantaine- en Isolatiefaciliteit (QIF) en een Coronacentrum (tijdelijke zorgcapaciteit buiten ziekenhuizen) gerealiseerd; zowel het QIF als het Coronacentrum zijn ondergebracht bij Zorggroep Alliade in Heerenveen.
- Verbinding met de netwerksamenleving verstevigd
  - In samenwerking met het Fries Sociaal Planbureau (FSP) is in 2020 onderzoek gedaan naar de maatschappelijke impact van de coronacrisis op de Fryske Mienskip; de uitkomsten zijn door VRF gebruikt bij de vervolgaanpak van de coronacrisis
- Onze informatiepositie is versterkt (IKP en Backoffice)
  - We hebben de gezondheids- en veiligheidssituatie in de regio gemonitord; in 2020 is nagenoeg elke week een actueel Veiligheidsbeeld verzonden aan de gemeenten en de crisisfunctionarissen
  - We hebben data omgebogen naar inzicht en in handelingsperspectieven voor gemeenten, crisispartners en burgers
- Ons vakbekwaamheidsprogramma is aangepast aan de anderhalvemetersamenleving
  - Overdracht van kennis vindt meer online - dan klassikaal - plaats
- Verbinding tussen regio's onderling en verbinding regio's en Rijk verstevigd
  - In 2020 zijn diverse landelijke gremia (Veiligheidsberaad, RCDV, DPG-Raad, landelijk OL-overleg, het LOT-C) in positie gebracht; VRF stond goed in verbinding met deze gremia

- Leren van de coronacrisis
  - In 2020 zijn leerevaluaties uitgevoerd van het ROT en RBT (evaluatie wordt in 2021 opgeleverd); in opdracht van het RBT heeft het COT een evaluatie uitgevoerd voor de specifieke casus COVID-besmettingen in het AZC Sneek.

B. Reguliere werkzaamheden

Werkzaamheden die dankzij de coronacrisis vertraging hebben opgelopen

- ❖ *Planvorming*
  - ✓ De herziening van het Crisisplan heeft vertraging opgelopen; de Bestuurscommissie Veiligheid heeft op 14 november 2020 besloten om de looptijd van het huidige regionaal crisisplan, 2016-2019, te verlengen tot de vaststelling van het nieuwe crisisplan, uiterlijk in 2021.
  - ✓ Het huidige rampbestrijdingsplan voor Vliegbasis Leeuwarden is op 1 december 2016 vastgesteld door de Bestuurscommissie Veiligheid. Op basis van het Besluit Veiligheidsregio's moet een rampbestrijdingsplan voor een luchthaven/militaire basis één keer in de vier jaar worden herzien. Vanwege de coronacrisis heeft deze herziening vertraging opgelopen. Het Algemeen Bestuur heeft op 16 december 2020 besloten om de termijn van het huidige plan te verlengen.
- ❖ *Crisisbeheersing bij overstromingen*
  - ✓ De Bestuurscommissie Veiligheid heeft op 13 februari 2020 het "Plan van Aanpak project Hoogwater en Evacuatie" vastgesteld. Conform de planning zou in 2020 een impactanalyse worden opgesteld. Een impactanalyse maakt inzichtelijk wat de leefbaarheid is van het effectgebied bij verschillende ernstige wateroverlast- of overstromingsscenario's en de gevolgen voor de in dit gebied aanwezige personen, dieren, kwetsbare en vitale infrastructuur. In het vierde kwartaal hebben de Veiligheidsregio's Fryslân en Groningen ("die samen onder dezelfde dijkkring vallen") een opdracht gegund aan een extern bureau om in maart 2021 een 1^e concept van de impactanalyse op te leveren.

Gerealiseerde werkzaamheden

- ❖ *Inzetten Friese crisisorganisatie*
  - ✓ De Friese crisisorganisatie is in 2020 twaalf keer in actie gekomen bij GRIP-inzetten. De crisisorganisatie is ingezet bij diverse branden (van grote branden op industrieterreinen in Oosterwolde en Gorredijk, branden in verzorgingshuizen tot brand in een café), bij een verdacht pakketje op een station en bij een kettingbotsing op de A6.
  - ✓ Daarnaast is de crisisorganisatie ingezet bij de vogelgriep (waaronder ruiming op pluimveebedrijven in Witmarsum en Sint Annaparochie), de grootschalige protestacties boeren (blokkades snelwegen, distributiecentra) en de droogte (op 29 mei schaalde de Landelijke Coördinatiecommissie Waterverdeling van Rijkswaterstaat op naar niveau 1 "Dreigend watertekort". Aandachtspunten voor VRF waren onder andere het risico op natuurbranden en de gezondheidsaspecten m.b.t. de zwemwaterkwaliteit),
- ❖ *Generiek Rampbestrijdingsplan voor BRZO-bedrijven*
  - ✓ In Veiligheidsregio Fryslân zijn drie hoogdrempelige BRZO-bedrijven (Motip Dupli te Wolvega, Renewi te Drachten en BASF te Heerenveen) waarvoor de Veiligheidsregio een rampbestrijdingsplan moet opstellen. In zogenaamde BRZO-Bedrijven zijn hoeveelheden gevaarlijke stoffen aanwezig bóven een bepaalde drempelwaarde. In juni 2020 heeft de bestuurscommissie Veiligheid ingestemd met het concept generiek rampbestrijdingsplan BRZO-inrichtingen Fryslân. Vervolgens heeft het rampbestrijdingsplan tot eind juli 2020 ter inzage gelegen bij de Veiligheidsregio Fryslân en gemeenten Smallingerland, Weststellingwerf en Heerenveen. Er zijn geen zienswijzen op binnengekomen.
  - ✓ Het Algemeen Bestuur heeft op 16 december 2020 het generieke rampbestrijdingsplan vastgesteld ("en de drie afzonderlijke rampbestrijdingsplannen ingetrokken"). Met het generieke Rampbestrijdingsplan is er een plan ontwikkeld dat in de praktijk beter aansluit bij de werkwijze van de crisisfunctionarissen.

- ❖ *Evenementenadvisering*
  - ✓ We kunnen concluderen dat 2020 een bijzonder evenementenjaar was. In januari en februari heeft de afdeling werkzaamheden verricht voor onder andere de Zwemelfstedentochten van Maarten van der Weijden en Stefan van der Pal en de Slachtemarathon.
  - ✓ Op 23 maart werd het organiseren van evenementen verboden tot 1 september maar door de versoepeling van de coronamaatregelen op 24 juni werden evenementen weer in beperkte mate toegestaan vanaf 1 juli. Sinds 1 juli heeft VRF de gemeenten geadviseerd op basis van het landelijke handelingsperspectief. Er is een aparte bijeenkomst georganiseerd met vergunningverleners van gemeenten over evenementen en de anderhalve-metersamenleving. Na deze bijeenkomst heeft VRF een Regionale Handreiking opgeleverd met als adagium: “Wat kan er nog wel georganiseerd worden op basis van de noodverordening?” (NB: het skûtsjesilen en de strontrace zijn niet doorgegaan, het evenement Vuurtorentrail op Ameland wel)
  - ✓ Per 14 oktober (gedeeltelijke lockdown) waren de evenementen weer verboden

- ❖ *Vakbekwame crisisfunctionarissen*
  - ✓ In 2020 zijn (ondanks diverse annuleringen) trainingen georganiseerd voor bestuurders (training crisiscommunicatie), voor het ROT, CoPI en CoWa. Daarnaast is er een oefening geweest met ziekenhuis De Tjongerschans (“opvang familie na incidenten”) en zijn er trainingen netcentrisch werken georganiseerd.
  - ✓ In verband met het vertrek van diverse crisisfunctionarissen is extra geïnvesteerd in initiële opleidingen voor deze crisisfunctionarissen (multi, GHOR en Bevolkingszorg)

- ❖ *Periodiek Beeld van de rampenbestrijding en Crisisbeheersing 2016-2018*
  - ✓ Op 2 juli 2020 heeft de minister van Justitie en Veiligheid het Inspectieonderzoek “Periodiek Beeld Rampenbestrijding en Crisisbeheersing” aangeboden aan de Tweede Kamer en de Voorzitters Veiligheidsregio’s. De Bestuurscommissie Veiligheid is op 30 september 2020 geïnformeerd over de uitkomsten van het Inspectierapport; uit de scores bij de rapportages kwam naar voren dat VRF zowel haar crisisorganisatie als haar kwaliteitsmanagementsysteem bovengemiddeld goed op orde heeft en in sommige gevallen zelfs een voorbeeld voor andere regio’s wordt genoemd.

3.2. Wat heeft het gekost?

	Begroting na 1e wijziging			Realisatie 2019		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma crisisbeheersing						
Producten Crisisbeheersing	4.395.818	224.726	-4.171.092	4.197.605	286.074	-3.911.530
Dekkingsmiddelen crisisbeheersing						
Rijksbijdrage BDuR		2.778.928	2.778.928		2.827.821	2.827.821
Gemeentelijke bijdrage		1.449.654	1.449.654		1.449.654	1.449.654
		4.228.582	4.228.582		4.277.475	4.277.475
Resultaat voor bestemming	4.395.818	4.453.308	57.490	4.197.605	4.563.549	365.944
Reservemutaties crisisbeheersing		-57.490	-57.490	48.974	-57.491	-106.465
Totaal programma crisisbeheersing na bestemming	4.395.818	4.395.818	-	4.246.578	4.506.058	259.480

Voor een toelichting op de verschillen wordt verwezen naar bladzijde 51.

3.3. Feiten en cijfers programma Crisisbeheersing

Cijfers medewerkers

Aantal medewerkers	32
Aantal FTE	27,75
Aantal mannen	15
Aantal vrouwen	17
Leeftijdsopbouw	
0 - 24	-
25 - 34	3
35 - 44	13
45 - 54	8
55 - 59	5
60 - 65	3
Gemiddelde leeftijd	45,66
verzuimpercentage	2,34
meldfrequentie	0,24

Activiteiten 2020

Feiten en cijfers programma Crisisbeheersing	
Publieksevenementen: adviezen over C-evenementen adviezen over B-evenementen	2
Vakbekwaamheidsactiviteiten crisisorganisatie	33
GRIP-inzetten	12
Niet GRIP-inzetten	4
Evaluaties van:	
GRIP-inzetten	12
Niet GRIP-inzetten	1
Vakbekwaamheid	33
Evenementen	2
Burger- en Partnerbelevingsonderzoeken	1

4. PROGRAMMAVERANTWOORDING BRANDWEER

4.1. Beleidsplan Veiligheid 2019 – 2022

Veiligheid is geen exclusieve taak van de Veiligheidsregio. Alleen samen met burgers en organisaties kunnen we Fryslân veiliger maken. In november 2018 is het Beleidsplan Veiligheid voor de periode 2019-2022 door het bestuur vastgesteld. Gedurende deze beleidsperiode zoekt Brandweer Fryslân samen met Crisisbeheersing actief de samenwerking op met anderen in onze netwerksamenleving. Door het slim inzetten van data en technologie willen we de veiligheid in Fryslân verder vergroten. Bovendien zijn we nieuwsgierig en ons steeds bewust wat er in onze omgeving gebeurt. Zo kunnen we goed inspelen op de veranderende wereld om ons heen. Specifiek voor Brandweer Fryslân gelden de speerpunten 'samen aantoonbaar paraat', 'samen aantoonbaar vakbekwaam' en 'risicobewust en risicogericht samenwerken'. In onderstaande paragrafen verantwoorden wij het jaar 2020.

4.2. Verantwoording op belangrijkste ontwikkelingen

2020 is door de coronacrisis een bijzonder jaar geweest. Aan meerdere reguliere taken is minder of geen invulling gegeven, bijvoorbeeld de evenementenadvisering, het geven van voorlichting en het uitvoeren van controles. Dit geldt ook voor projecten als bijvoorbeeld bluswatervoorziening, waar de geboekte voortgang minder groot is dan we aan het begin van het jaar hadden gepland. Beschikbare medewerkers uit de kolom Brandweer zijn ingezet bij de crisisorganisatie of de andere kolommen binnen Veiligheidsregio Fryslân. Op deze manier was het mogelijk extra menskracht te leveren tijdens de huidige crisis.

Ook het opleiden en oefenen heeft meerdere maanden stil gelegen. Digitaal zijn we gekomen tot een aantal oplossingen, vooral gericht op het onderhouden van de basiskennis en -vaardigheden. Met betrekking tot het oefenen hebben we in 2020 te maken met minder kosten à € 792.000 dan begroot is. Dit bedrag is ten opzichte van de vorige bestuursrapportage (augustus) gegroeid, omdat we er op dat moment vanuit gingen de laatste paar maanden van het jaar weer te kunnen oefenen. Door de tweede coronagolf kwam dit echter alsnog stil te staan. Omdat het belangrijk is dat deze opleidingen later worden ingehaald, wordt voorgesteld dit voordeel op vakbekwaamheid te reserveren en daar volgend jaar de kosten voor deze inhaalslag mee te dekken. Hetzelfde geldt voor overige werkzaamheden waar we in 2020 niet aan toe zijn gekomen, maar wat alsnog gedaan moet worden.

Als gevolg van de coronacrisis leiden de incidentele voordelen tot een positief resultaat in 2020. Tegelijkertijd laat dat onverlet dat er structurele uitdagingen op te lossen zijn, bijvoorbeeld ten aanzien van Wabo-taken (€ 100.000), het wegvallen van OMS-inkomsten (€ 225.000) en het wegvallen van IOV-subsidies (€ 100.000). Hieronder wordt dit beschreven. Deze uitdagingen proberen we op meerdere manieren het hoofd te bieden. Zo bereiden we ombuigingsvoorstellen voor die moeten leiden tot een verhoging van efficiëntie, bijvoorbeeld via het project Organisatieontwikkeling.

4.2.1. Speerpunten

Speerpunt 'Samen aantoonbaar vakbekwaam'

Ten aanzien van het speerpunt 'Samen aantoonbaar vakbekwaam' is het, ondanks de coronacrisis, gelukt het nieuwe registratiesysteem te introduceren. Veiligheidspaspoort betekende een omslag in werkwijzen van vrijwilligers, ploegleiders, secretariaten en leidinggevendens. Toch zijn we erin geslaagd om veelal online de benodigde scholings- en trainingsmomenten te organiseren en zo het nieuwe systeem goed te introduceren. Met dit systeem kan op verschillende niveaus inzicht worden verkregen in de vakbekwaamheid binnen Brandweer Fryslân.

Ten aanzien van Uitrust op Maat zijn de posten die gebruik willen maken van flexibele voertuigbezetting, grotendeels bijgeschoold. Het scholingsprogramma is opgenomen in het aanbod en kan bij nieuwe behoefte aan de betreffende post worden aangeboden. De werkwijze Uitrust op Maat is hiermee geïmplementeerd.

Door de coronacrisis kwam vanaf april het opleiden en oefenen volledig stil te liggen. In nauwe samenwerking met Brandweer Nederland en de crisisorganisatie van Veiligheidsregio Fryslân zijn gaandeweg weer mogelijkheden ontstaan om de noodzakelijk opleidingen en elementaire oefeningen op te starten. Tegelijkertijd is ingezet op het digitaal oefenen waarbij het repressief personeel thuis online via e-modules en webinars zijn/haar geoefendheid kon onderhouden.

Het is het afgelopen jaar niet volledig gelukt instrumenten in te voeren in navolging op dialoog en gewenste cultuur ten aanzien van meetbare vakbekwaamheid. Via het nieuwe Veiligheidspaspoort is een platform gerealiseerd waarmee deze instrumenten gevormd kunnen worden. Door het coronavirus en stagnatie van zowel de implementatie van Veiligheidspaspoort en landelijke trajecten als taakdifferentiatie en visie op vakbekwaamheid, is hier geen verdere voortgang op geboekt.

Speerpunt ‘Samen aantoonbaar paraat’

Binnen het speerpunt ‘Samen aantoonbaar paraat’ zijn we aan de slag met de paraatheid van nu en van de toekomst. Aan de hand van pilots Slim Alarmeren die in 2020 zijn geëindigd en geëvalueerd, hebben we ontdekt welke oplossing ten aanzien van de paraatheid wel en niet werkt. Door uiteindelijk een beschikbaarheidssysteem met terugmeldfunctie aan te schaffen verbeteren we het inzicht in de paraatheid. De pilots bij acht brandweerposten hebben onder andere inzicht gegeven in de mate van paraatheid, de factoren die aanzetten tot meer bewustzijn over paraatheid, de gebruiksbereidheid van een dergelijk systeem en de beschikbaarheidsregistratie. Met deze pilots is ook de samenwerking tussen de drie noordelijke veiligheidsregio’s (Fryslân, Groningen en Drenthe) en de Meldkamer Noord-Nederland versterkt.

Het is door gebrek aan tijd in 2020 niet gelukt een onderzoek te doen naar de mogelijkheden van een realtime dekkingsmonitor. Er is alleen een globale verkenning gedaan. Daarnaast is het nog niet gelukt de kwaliteit van data over uitruktijden, opkomsttijden en bezetting van brandweervoertuigen te verbeteren om hier zo een betrouwbaar beeld van te krijgen. Met de uitrol van het nieuwe registratiesysteem Veiligheidspaspoort is hier daarentegen wel een start mee gemaakt, aangezien de database door gerichtere vragenlijsten verder gevuld kan worden.

Speerpunt ‘Risicogericht en risicobewust samenwerken’

Ten aanzien van het speerpunt ‘Risicogericht en risicobewust samenwerken’ zijn in 2020 meerdere resultaten behaald. Zo is het incidentrisicoprofiel vastgesteld en zijn de dashboards hiervan opgeleverd in de BI-omgeving. Daarmee zijn ze inzichtelijk gemaakt voor gemeenten. Aan het actieprogramma Fjoer en Wetter in het kader van bluswatervoorziening is samen met partners verder uitvoering gegeven. Daarnaast hebben we samen met de posten onderzocht welk materiaal geschikt kan zijn als het gaat om de uit te voeren taken ten aanzien van natuurbrandbeheersing. Ook is een kwaliteitshandboek opgeleverd dat ervoor zorgt dat de deskundigheidsgebieden met bijbehorende kwaliteitscriteria zijn geborgd. Daarnaast is ingezet op intensivering van samenwerking tussen risicobeheersing en planvorming en hebben we ons verder voorbereid op de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Medewerkers hebben cursussen gevolgd, casuïstiek besproken en geparticipeerd in het oefenen van omgevingstafels en de ontwikkeling van omgevingsvisies en -plannen van diverse gemeenten.

Het afgelopen jaar is het niet gelukt om verder uitvoering te geven aan de gebiedsgerichte aanpak conform de geactualiseerde en vastgestelde Risico Index Natuurbranden (RIN).

Invloeden op begroting

Meerdere ontwikkelingen in 2020 binnen de discipline risicobeheersing zijn van invloed op de begroting:

1. Ten eerste is er de wijziging in de systematiek van IOV-gelden (Impuls Omgevingsveiligheid). Waar provincies van het Rijk tot en met 2020 een bijdrage als kwaliteitsimpuls voor de uitvoering van externe veiligheidstaken ontvangen, lopen deze middelen vanaf 2021 via het gemeentefonds en ontvangt Veiligheidsregio Fryslân deze middelen (à € 100.000 t/m 2020) niet meer rechtstreeks. Dit is echter nodig voor het kunnen blijven uitoefenen van de wettelijke adviestaken. In de bestuurscommissie Veiligheid van 19 november 2020 zijn tussen Veiligheidsregio Fryslân en het bestuur de afspraken gemaakt dat de middelen (à circa € 50.000 voor Veiligheidsregio Fryslân) per 2022 via het gemeentefonds beschikbaar worden gesteld aan Veiligheidsregio Fryslân en dat voor 2021 de dekking gefinancierd wordt uit de egaliseringsreserve.

2. De tweede ontwikkeling heeft te maken met de gemeentelijke Wabo-taken, waarbij Brandweer Fryslân voor een groot aantal gemeenten optreedt als deskundig adviseur binnen het Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht)-proces (namelijk toetsing en toezicht brandveiligheid). De begrote opbrengsten liggen structureel € 100.000 hoger dan er daadwerkelijk binnenkomt via dienstverleningsovereenkomsten (DVO's). In het verlengde hiervan is Brandweer Fryslân in het kader van de Omgevingswet in gesprek met gemeenten. De wet heeft impact op de dienstverlening en manier van samenwerken en daarom wordt samen met gemeenten toegewerkt naar een nieuw concept voor de door Brandweer Fryslân te leveren diensten. De huidige koers is dat de dienstverlening licht wordt aangepast. Bij de uitwerking hiervan wordt ook een voorstel gedaan hoe om te gaan met de te hoog geraamde Wabo-opbrengsten. Dit voorstel wordt in juni 2021 in de bestuurscommissie Veiligheid besproken.

3. Tot slot is er de ontwikkeling dat de markt voor aanbieders van automatische brandmeldingen is opengesteld voor alle providers die een OMS-dienst aanbieden. Automatische brandmeldingen komen in het vervolg binnen via het Automatisch Management Systeem van de meldkamer van Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland, in plaats van bij de meldkamer Noord Nederland. Zowel voor de incidentele kosten van € 12.500 als de jaarlijkse lasten van € 7.500 die met het nieuwe AMS-systeem gemoeid zijn, is binnen de eigen begroting van Brandweer Fryslân dekking gevonden. Met deze nieuwe werkwijze komen de jaarlijkse inkomsten van € 225.000 te vervallen. Brandweer Fryslân streeft ernaar om de hieruit voortgekomen financiële uitdaging binnen de eigen begroting op te lossen.

Reguliere taken

Een groot deel van de reguliere taken die Brandweer Fryslân uitvoert dragen bij aan het speerpunt 'Risicogericht en risicobewust samenwerken'. Denk aan de activiteiten van Brandveilig Leven en de advies- en controletaken vanuit risicobeheersing en incidentbestrijding. In het najaar is gestart met het toepassen van de Risico Analyse Monitor (RAM). Deze is bedoeld als bijdrage aan eenduidige risicoadviesing voor de gebouwde omgeving en het analysemodel wordt samen met de gebruiker van het gebouw ingevuld. De eerste ervaringen bij zorginstellingen zijn positief.

Adviesing Risicobeheersing

In 2020 steeg het aantal adviesaanvragen ten opzichte van 2019 licht. Binnen het product Omgevingsveiligheid zijn 329 adviezen aan gemeenten en provincie afgegeven (tegenover 276 in het jaar daarvoor). Op het gebied van brandveiligheid (maatwerkpakket 1) lag het aantal adviezen met 1159 gelijk aan 2019.

Opvallend is dat het aantal geplande periodieke controles brandveilig gebruik (maatwerkpakket 2) met 716 aanzienlijk hoger ligt dan het aantal uitgevoerde periode controles met 293. Dit is te wijten aan het feit dat het door de coronacrisis vrijwel niet of lastiger was om op locatie de controle te doen. Wel is gekeken naar andere manieren van toezicht, bijvoorbeeld de toepassing van de Risico Analyse Monitor (RAM). Dit kon gedeeltelijk ook online. Ook het aantal evenementenadviezen ligt met 68 adviezen in 2020 aanzienlijk lager ten opzichte van 234 adviezen in 2019. Dat er ondanks de coronacrisis toch adviezen voor evenementen zijn verstrekt, lijkt te komen doordat men ten tijde van de eerste lockdown verwachtte dat het in de zomer weer mogelijk zou zijn om evenementen te organiseren.

Binnen de verschillende producten zijn de meeste aanvragen binnen de gestelde termijn afgehandeld. Bij de adviesing op brandveiligheid (maatwerkpakket 1) was 89% op tijd (binnen tien dagen). Dit geldt tot slot ook voor de adviesing omgevingsveiligheid, waarbij 96% van de aanvragen binnen de gestelde termijn van 28 dagen zijn afgehandeld.

Adviesing Risicobeheersing per product	
Productgroepen	Totaal aantal adviezen/producten
Adviesing omgevingsveiligheid	329 (incl. BRZO-inspecties)
Adviesing brandveiligheid	1.159
Adviesing evenementen	68 (incl. schouwen)
Toezicht brandveilig gebruik	716

Brandveilig Leven

Vooraf in het eerste kwartaal is uitvoering gegeven aan de gestelde doelen binnen het Uitvoeringsprogramma Brandveilig Leven 2019 – 2022. Daarna is vanaf de eerste lockdown met name ingezet op online voorlichtingen. Vooraf in het middelbaar- en beroeps- en hoger onderwijs bleek dit een redelijk alternatief. Indien gewenst en waar mogelijk werd ook in kleine groepen fysieke voorlichting georganiseerd, bijvoorbeeld tijdens BHV-trainingen. Uiteindelijk is het in 2020 gelukt om aan acht groepen verminderd zelfredzame personen en 23 groepen zelfstandig wonende senioren voorlichting te geven. Daarnaast waren we binnen het basis-, middelbaar-, en beroepsonderwijs in 2020 actief met circa 70 gastlessen en workshops. Tot slot is een waardevol resultaat het winnen van de Zilveren Rookmelder met het project Piep in de Bieb. Deze prijs wordt jaarlijks uitgereikt aan de veiligheidsregio met een van de beste innovatieve projecten of samenwerkingen ter bevordering van brandveiligheid in Nederland.

4.2.2. Overige ontwikkelingen

Organisatieontwikkeling

Om de beheersmatige organisatie van Brandweer Fryslân toekomstbestendiger te maken, is het project Organisatieontwikkeling gestart. In mei is de organisatieanalyse met bijbehorende adviezen opgeleverd en op basis daarvan is gestart met een aantal deelprojecten. Deze zijn bijvoorbeeld gericht op verbetering van onderlinge samenwerking tussen functionele gebieden of de positionering van thema's als incidentbestrijding en informatiemanagement in de organisatie. Door de organisatie te verbeteren komt er ruimte voor nieuw beleid, waarbij ook gestreefd wordt oplossingen te creëren ten aanzien van uitdagingen en ambities die wringen in de begroting.

Taakdifferentiatie vrijwilligers

Het huidige systeem van een aparte rechtspositie voor vrijwilligers bij de brandweer is in strijd met de Europese wet- en regelgeving. De landelijke Denktank Taakdifferentiatie heeft een denkrichting uitgewerkt dat brandweervrijwilligers nadrukkelijk en fundamenteel onderscheidt van de beroepskrachten en voldoet aan de wet- en regelgeving. Na een korte onderbreking van het proces vanwege corona, zijn de 25 veiligheidsregio's gevraagd de impact van de denkrichting uit te werken. Deze resultaten zijn eind november gedeeld. Besluitvorming door het Veiligheidsberaad en de minister van JenV is opgeschoven naar februari 2021.

Tweede loopbaanbeleid

Landelijk is het tweede loopbaanbeleid ontwikkeld met als doel om medewerkers maximaal twintig jaar in een bezwarende functie actief te laten zijn en daarna intern of extern een tweede loopbaan te laten starten. In 2020 is voor het eerst aanspraak gemaakt op deze regeling en dit gaat de komende jaren stijgen. Veiligheidsregio Fryslân heeft het afgelopen jaar een werkgroep ingesteld die uitvoeringsbeleid maakte dat recht doet aan de verplichting en de verwachte kosten zo goed mogelijke verdeelt over de komende jaren. Het is nodig hiervoor een voorziening te treffen die ieder jaar geactualiseerd moet worden. Het bestuur wordt hierover via een apart voorstel geïnformeerd.

Adequate huisvesting

Het afgelopen jaar is verder uitvoering gegeven aan het huisvestingsprogramma van Brandweer Fryslân. De nieuwbouw van de brandweerkazerne in Harlingen is afgerond en deze is vanaf april in gebruik genomen. Met de nieuwe locatie aan de Almenumerweg wordt betere dekking gerealiseerd voor een groot aantal risico-objecten in Harlingen en Franeker.

Voor wat betreft de nieuw te realiseren brandweerkazerne in Oudega waren eind 2020 nog 17 personen in opleiding tot manschap. Zij hebben allen de Module Brandbestrijding afgerond en zijn nu bezig met de overige modules uit de basisopleiding en starten met de vervolgopleiding tot bevelvoerder of chauffeur. Daarmee kunnen alle functies naar verwachting eind 2022 worden ingevuld. Het afgelopen jaar is besloten de ploeg in 2021 van de huidige opleidingslocatie te verhuizen naar een gehuurde locatie waar ook uitruk mogelijk is. Dit geldt naar verwachting voor de komende vijf tot zeven jaar. Hierdoor worden nog geen onomkeerbare investeringen gedaan.

In verband met het landelijke vraagstuk over de taakdifferentiatie van vrijwilligers zijn andere grootschalige nieuw- en verbouwprojecten uitgesteld. Het bestuur is hier eerder over geïnformeerd. Wanneer meer duidelijk is omtrent de taakdifferentiatie, kan een nieuwe planning voor de bouwagenda worden opgesteld.

4.2.3. Repressieve cijfers

In 2020 is Brandweer Fryslân in totaal 3.771 keer gealarmeerd voor incidenten. Dat is een toename van 198 incidenten ten opzichte van 2019 (3.573). De toename is vooral terug te zien in de categorieën alarm overige, dienstverlening (bijvoorbeeld liftopsluiting of hulpverlening dieren) en leefmilieu (bijvoorbeeld stormschade of olie lekkage). Mogelijke aanleidingen voor de toenames bij de verschillende inzetten zijn de storm Ciara in februari en de droogte in de zomer.

Van alle alarmeringen prio 1 brand in 2020 was Brandweer Fryslân bij 95% van de uitrukken op tijd. In 2019 was dat in 92% van de gevallen. Dit is conform de vastgestelde norm in het dekkingsplan 2.0.

Er zijn in 2020 in totaal zes grote branden geweest waarvoor Brandweer Fryslân met minimaal drie tankautospuiten is uitgerukt. Negen zeer grote branden hebben plaatsgevonden. Voor zeven branden is opgeschaald naar GRIP 1. In totaal is Brandweer Fryslân bij negen GRIP 1-incidenten betrokken geweest, waaronder het verkeersongeval op de A6 in augustus.

Aantal incidenten waarvoor de brandweer is gealarmeerd in:	2020	2019	2018
Alarm brand	697	708	634
Alarm overige	54	37	32
Brand	1349	1329	1511
Dienstverlening	661	599	513
Gezondheid	104	104	75
Leefmilieu	157	117	103
Ongeval	732	668	776
Veiligheid en openbare orde	14	10	6
Verkeer	3	1	2
Totaal	3771	3573	3652

4.3. Wat heeft het gekost?

	Begroting na 1e wijziging			Realisatie 2019		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma brandweer						
Producten brandweer	34.935.663	1.406.881	-33.528.782	33.389.752	1.199.873	-32.189.878
Dekkingsmiddelen brandweer						
Rijksbijdrage BDuR		4.519.123	4.519.123		4.598.894	4.598.894
Gemeentelijke bijdrage		28.993.618	28.993.618		28.993.617	28.993.617
	34.935.663	34.919.622	-16.041	-	33.592.511	33.592.511
Resultaat voor bestemming	34.935.663	34.919.622	-16.041	33.389.752	34.792.385	1.402.633
Reservemutaties brandweer		16.041	16.041	79.904	98.113	18.209
Totaal programma brandweer na bestemming	34.935.663	34.935.663	-	33.469.656	34.890.498	1.420.842

Voor een toelichting op de verschillen wordt verwezen naar bladzijde 52.

4.4. Feiten en cijfers programma Brandweer

Cijfers medewerkers

Aantal medewerkers	1.417
Aantal FTE	181,73
Aantal mannen	1.312
Aantal vrouwen	105
Leeftijdsopbouw	
0 - 24	65
25 - 34	321
35 - 44	425
45 - 54	418
55 - 59	129
60 - 65	59
Gemiddelde leeftijd	42
verzuimpercentage	1,90%
meldfrequentie	0,42

OPLEGNOTITIE INFORMEREND

Onderwerp	Toelichting op voorziening tweede loopbaanbeleid
Voorstel ter behandeling in	de vergadering van bestuurscommissie Veiligheid
Status	☐ Openbaar ☐ Niet openbaar
Portefeuillehouder	Dhr. Sluiter
Auteur	Dhr. Kleinhuis
Bijlagen	Geen
Vergaderdatum	11 februari 2021
Agendapunt	[in te vullen door secretaris]
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	Financiën, P&O, werkgroepleden, afdelingshoofd Noordwest
OR/GO	☐ OR instemming ☐ OR advies ☐ OR informatie ☐ GO

Kennisnemen van
De bestuurscommissie Veiligheid wordt gevraagd:
- Kennis te nemen van de toelichting op de voorziening voor het tweede loopbaanbeleid, als onderdeel van de jaarrekening 2020.

Inleiding
<p>Tot 2006 bestond voor een aantal functies, waaronder die van beroepsbrandweerlieden, het functioneel leeftijdsontslag (FLO). Reden hiervoor was dat deze functies fysiek en psychisch te zwaar zijn om een heel leven vol te houden. Vanwege diverse wetwijzigingen is dit vanaf 2006 afgeschaft. Voor medewerkers die onder de oude FLO-regeling vallen (vóór 2006 in dienst getreden), heeft de afschaffing onder de hoede van toenmalige bestuurders en vakbonden geleid tot het FLO-overgangsrecht. Hiervoor heeft Veiligheidsregio Fryslân reeds een voorziening getroffen.</p> <p>Naast het overgangsrecht is landelijk het tweede loopbaanbeleid ontwikkeld als opvolger van het functioneel leeftijdsontslag. Dit geldt voor beroepsbrandweerlieden die in 2006 of later in dienst zijn gekomen. Het doel van het tweede loopbaanbeleid is dat medewerkers maximaal twintig jaar actief zijn in een bezwarende functie, en daarna intern of extern een tweede loopbaan starten. Ook hier met als achterliggende reden de fysieke en psychische belasting, en derhalve ter voorkoming van arbeidsongeschiktheid.</p> <p>De regels ten aanzien van het tweede loopbaanbeleid zijn verplichtend omschreven in de CAR-UWO, artikel 9a. De werkgever vergoedt de kosten die te verdelen zijn onder loopbaankosten, opleidingskosten en kosten die voortvloeien uit salarisrechten en -garanties (hoofdstuk 9a:11 CAR-UWO). Er is sprake van deze laatstgenoemde kosten wanneer de medewerker intern of extern een tweede loopbaan start en er in salaris op achteruit gaat, bijvoorbeeld wanneer hij niet meer onregelmatig werkt en voor deze achteruitgang in salaris recht heeft op een afbouwtoelage. Door financiële regelgeving hoort hiervoor een voorziening te worden getroffen. Omdat binnen Veiligheidsregio Fryslân niet eerder dan in 2020</p>

aanspraak is gemaakt op de regeling, is het nu onontkoombaar een voorziening te treffen. De aankomende jaren wordt met een stijgende lijn aanspraak op de regeling gemaakt.

Veiligheidsregio Fryslân heeft in 2020 een werkgroep ingesteld waar is gewerkt aan een uitvoeringsbeleid dat recht doet aan de verplichting. De regelgeving van CAR-UWO is als uitgangspunt gehanteerd bij de totstandkoming van dit beleid. Bij de uitwerking van het beleid zijn de kosten toegerekend aan de jaren waarin er aanspraak op de regeling wordt gemaakt. Om te kunnen voldoen aan de verplichting is het noodzakelijk dat Veiligheidsregio Fryslân hiervoor een voorziening treft van circa € 940.000. Dit bedrag kan nog wijzigen, afhankelijk van of de accountant instemt met het gekozen rentepercentage.

Het bedrag is berekend met de inzichten die er nu zijn. De voorziening wordt jaarlijks beoordeeld en op basis van voortschrijdend inzicht wordt bepaald of deze nog toereikend is. Daarnaast is gerekend met een gemiddelde loonindexatie van de aankomende jaren; de inschatting is gedaan dat dit de komende jaren vrijwel constant blijft.

Landelijk zijn vrijwel alle veiligheidsregio's bezig met het inregelen van het tweede loopbaanbeleid. Veiligheidsregio Fryslân heeft met andere veiligheidsregio's goede contacten waar de ervaringen over de uitwerking van het beleid worden uitgewisseld.

Kernboodschap

Om te kunnen voldoen aan verplichte regelgeving van CAR-UWO, is in de jaarrekening 2020 een voorziening voor het tweede loopbaanbeleid gevormd. Dit bedrag wordt in één keer gestort en tegen contante waarde opgenomen.

Consequenties

Met de gevormde voorziening kan Veiligheidsregio Fryslân de komende jaren voldoen aan de verplichte regelgeving van CAR-UWO ten aanzien van het tweede loopbaanbeleid. Ieder jaar dient opnieuw geëvalueerd te worden om te kijken of de voorziening nog passend is.

Communicatie

Er volgt geen communicatie over dit onderwerp.

OPLEGNOTITIE BESLUITVORMEND

Onderwerp	Inhoudelijke programmateksten Veiligheid begroting 2022
Voorstel ter behandeling in	de vergadering van Bestuurscommissie Veiligheid
Status	☒ Openbaar ☐ Niet openbaar
Portefeuillehouder	J. Gebben
Auteur	A. Julianus
Bijlagen	1. Concept programmaplan Crisisbeheersing 2. Concept programmaplan Brandweer
Vergaderdatum	11 februari 2021
Agendapunt	6

Conceptbesluit

1. De conceptteksten voor het programma Veiligheid voor de begroting 2022 te onderschrijven en deze vast te stellen.

Inleiding

In november 2018 is het Beleidsplan Veiligheid voor de periode 2019-2022 door het bestuur vastgesteld. Gedurende deze beleidsperiode zoeken we actief de samenwerking met hen en met anderen in onze *netwerksamenleving*. Door *het slim inzetten van data en technologie* willen we de veiligheid in Fryslân verder vergroten. Bovendien zijn we *nieuwsgierig* en ons steeds *bewust* wat er in onze *omgeving* gebeurt. Zo kunnen we goed inspelen op de veranderende wereld om ons heen. We hebben drie ambities voor de komende beleidsperiode benoemd, welke door zowel Crisisbeheersing als Brandweer zijn uitgewerkt naar speerpunten in de programmabegroting 2022.

Beoogd effect

Een gedragen invulling geven aan het programma Veiligheid voor de begroting 2022.

Argumenten

- 1.1 *Het programma is opgesteld conform het bestuurlijk vastgestelde format.*
Het stuk is in het Directieteam, behoudens een aantal kleine aanpassingen, vastgesteld. Deze aanpassingen zijn opgenomen in de stukken zoals deze zijn bijgevoegd.

Kanttekeningen/risico's

Financiële consequenties

De financiën zullen conform de Kaderbrief 2022-2025 in de begroting worden uitgewerkt. De zienswijzeperiode voor de Kaderbrief sluit op 4 februari. Uit de voorlopige stand van de zienswijzen zijn voor wat betreft het programma Veiligheid geen inhoudelijke zienswijzen ontvangen. Definitieve besluitvorming hieromtrent vindt plaats in het AB van 11 maart a.s.

Vervolgaanpak/uitvoering

Na de bestuurscommissie wordt ambtelijk de begroting verder uitgewerkt. De totale begroting komt op 25 maart terug in het dagelijks bestuur. Op 26 maart wordt de begroting verzonden naar de gemeenten voor zienswijzen. Eind mei komen de zienswijzen retour, waarna het reguliere besluitvormingstraject plaats vindt dat eindigt in besluitvorming in het algemeen bestuur op 8 juli.

Communicatie

Geen.

Besluit:	
☐ niet vastgesteld	Paraaf secretaris:
☐ ongewijzigd vastgesteld	
☐ gewijzigd vastgesteld als volgt:	
Kopie naar auteur	

3. PROGRAMMAPLAN CRISISBEHEERSING

3.1. Doel van het programma

Veiligheid is geen exclusieve taak van de Veiligheidsregio. Alleen samen met burgers en organisaties kunnen we Fryslân veiliger maken. In november 2018 stelde het bestuur het Beleidsplan Veiligheid vast voor de periode 2019-2022. Gedurende deze beleidsperiode zoeken we actief de samenwerking met hen en anderen in onze *netwerksamenleving*. Door *slim inzetten van data en technologie* willen we de veiligheid in Fryslân vergroten. Bovendien zijn we *nieuwsgierig* en ons er steeds van *bewust* wat er in onze *omgeving* gebeurt. Zo kunnen we goed inspelen op de veranderende wereld om ons heen. We hebben drie ambities voor de komende beleidsperiode benoemd. Deze hebben zowel Crisisbeheersing als Brandweer uitgewerkt naar speerpunten. De drie gezamenlijke ambities zijn:

- *De netwerksamenleving centraal*
Wij participeren in de netwerksamenleving en faciliteren deze bij het werken aan veiligheid.
- *Slimme inzet van data en technologie*
Wij zetten informatie, data en technologie in om de stap te maken van reageren naar voorspellen. Zo vergroten wij de veiligheid in Fryslân.
- *Nieuwsgierig en omgevingsbewust*
Wij weten wat er speelt, zijn weerbaar en wendbaar. Zo kunnen we onder veranderende condities aan veiligheid werken.

3.2. Speerpunten Crisisbeheersing

Op basis van het Beleidsplan 2019-2022 heeft de afdeling Crisisbeheersing vijf speerpunten geformuleerd:

1. Risico's in beeld
We spelen adequaat in op bestaande en nieuwe risico's. Op grond van de Wet veiligheidsregio's maken we onder andere plannen. Zo brengen we met het regionaal risicoprofiel bijvoorbeeld risico's in beeld. We zetten in op: risicocommunicatie, bevorderen van redzaamheid en verhogen van veiligheidsbewustzijn.
2. (Netwerk)samenwerking
Stakeholders en samenwerkingspartners kennen ons als een netwerkorganisatie die de verbindende schakel is in een groeiend aantal netwerken. In deze netwerken maken we met al onze partners afspraken over hoe te handelen voor, tijdens en na crises.
3. Crisisorganisatie 24/7
Onze crisisorganisatie staat er 24/7. Dit kan gaan om situaties waarbij de pieper gaat (GRIP-opstapeling), maar we komen ook geregeld in actie zonder dat er sprake is van een GRIP-opstapeling. De crisisorganisatie bestaat uit 300 crisisfunctionarissen. Een groot deel werkt in het dagelijks leven bij één van de Friese gemeenten. Het zijn professionals die klaar staan om in actie te komen bij een crisis of ramp. Wij zorgen ervoor dat iedere crisisfunctionaris goed is voorbereid. Ook de Friese inwoners spelen een rol tijdens een ramp of crisis. We proberen de veerkracht van onze inwoners zoveel mogelijk te benutten en hebben aandacht voor de groep mensen die minder zelfredzaam is, zoals ouderen.
4. Advisering
Samen met de brandweer en politie geven we gemeenten een gezondheids- en veiligheidsadvies voor evenementen. We leveren een bijdrage aan veiligheidsbewustzijn, verbinding en informatiedeling met betrekking tot evenementenveiligheid.

We geven zorginstellingen advies en steun bij de voorbereiding op rampen en crises. Het uitgangspunt hierbij is, dat de zorginstellingen zelf verantwoordelijk zijn voor de continuïteit van de zorg en de voorbereiding hierop.

5. Evalueren

Elke opschaling van de crisisorganisatie en de vakbekwaamheidsactiviteit evalueren wij met de betrokkenen. We brengen verbeterpunten in kaart en stellen actiepunten op. Wij willen leren van de evaluaties om continu te verbeteren. Ook vragen wij inwoners van Fryslân hoe zij een crisis hebben beleefd. Op deze manier werken we met (netwerk)partners, crisisfunctionarissen en inwoners continu aan de kwaliteit van de crisisorganisatie in Fryslân.

3.3. Resultaten in 2022

Speerpunt	Activiteit	Resultaat
Risiko's in beeld	Doorontwikkeling tot informatieknooppunt.	Binnen VRF is een informatieknooppunt (IKP Veiligheid en Gezondheid) operationeel. De (crisis)organisatie wordt continu voorzien van actuele risicobeelden.
	Risicocommunicatie (over risico's uit het regionaal risicoprofiel).	Groter veiligheidsbewustzijn van burgers.
	Opstellen en actualiseren van planvorming.	Vastgestelde plannen die aansluiten bij de behoeftes van crisisfunctionarissen.
	Opstellen en concretiseren van een Hoogwater- en evacuatiestrategie voor de Waddeneilanden en de vaste wal.	Uitwerking van een structurele aanpak die een adequate crisisbeheersing bij overstromingen bevordert.
Netwerk Samenwerking	Organiseren van netwerk- en thematische bijeenkomsten.	Relatiebeheer met bestaande en nieuwe partners.
	Maken van samenwerkingsafspraken met bestaande en nieuwe partners.	Partners weten hoe zij moeten handelen voor, tijdens en na een crisis.
	Inwoners Fryslân betrekken bij de crisisorganisatie (spontane burgerinitiatieven; onderzoek naar impact van crises op de Fryske Mienskip)	Veerkracht inwoners Fryslân benutten en aandacht voor mensen die minder zelfredzaam zijn.
Crisis-organisatie	Werving en selectie en (ver)binden van crisisfunctionarissen.	Borgen van de continuïteit / kernbezetting van de Friese crisisorganisatie.
	Aanbieden van een vakbekwaamheidsprogramma aan elke crisisfunctionaris.	Crisisfunctionarissen zijn vakbekwaam.
	Slim inzetten van data en technologie.	Crisisorganisatie is en blijft toekomstbestendig.
	De Friese crisisorganisatie is 24/7 paraat.	Crisisorganisatie komt in actie bij GRIP-opstapeling en in situaties zonder GRIP-opstapeling.
Advisering	Adviseren van gemeenten over evenementen met inachtneming van de nieuwe Omgevingswet; bevorderen van regionale samenwerking en stimuleren uniformiteit in evenementenveiligheid.	Leveren van een bijdrage aan veilige en feestelijke evenementen in Fryslân.
	Adviseren en ondersteunen van zorginstellingen bij hun voorbereiding op rampen en crises.	Faciliteren zorginstellingen bij lessons learned n.a.v. de coronacrisis
Evalueren	Evalueren van (GRIP)inzetten en vakbekwaamheidsactiviteiten.	Verbeteren dankzij evaluaties en belevingsonderzoeken.
	Uitvoeren van belevingsonderzoeken onder burgers, bedrijven en netwerkpartners.	
	Borgen van actiepunten uit evaluaties in de crisisorganisatie.	
	Consequenties van de evaluatie Wet Veiligheidsregio's in beeld brengen voor VRF.	

3.4. Investerings in 2022

Programma Crisisbeheersing	Lasten	Baten	Saldo
Producten Crisisbeheersing BDUR			
<i>Bijdrage programma Crisis</i>			
Reservemutaties Crisis			
<i>Totaal programma Crisis</i>			

'In de toekomst voorspellen we een bosbrand'

We leven in een wereld waarin honderden hectares bos in vlammen opgaan, waarin ijsberen geen ijs meer hebben om op te wonen en we niet meer genoeg letters in het alfabet hebben om stormen een naam te geven. De wereld verandert. Nieuwe rampen en crises komen eraan. Veiligheidsregio Fryslân wil voorbereid zijn op wat ons te wachten staat. En dat is ingewikkeld zegt Pim Wanders, medewerker afdeling Crisisbeheersing: "We houden ons bezig met iets dat nog niet bestaat."

Een netwerk om data uit te wisselen

Een ramp of crisis in de toekomst een stap voor zijn lukt alleen samen zegt Pim: "De afdeling Crisisbeheersing is een netwerkafdeling en altijd bezig het bestaande netwerk te vergroten en te verbinden. Dat bestaat uit zeer diverse organisaties die stuk voor stuk data verzamelen. Denk maar eens aan overheidsorganisaties, zorginstellingen en cybersecurityorganisaties." Veiligheidsregio Fryslân wil al deze data bij elkaar brengen en verbanden leggen. "Daardoor hebben wij een continu beeld van wat er in de regio speelt op het gebied van veiligheid en gezondheid. Hierop kunnen wij of onze partners anticiperen."

Data en technologie waarmee we een bosbrand kunnen voorspellen

Stel je eens voor dat je een bosbrand kunt voorspellen aan de hand van data. Volgens Pim is dat mogelijk door de inzet van mensen en slimme technologie. "Door de beschikbare data uit ons netwerk kunnen we factoren die de kans op een bosbrand vergroten inzichtelijk maken. Bijvoorbeeld door een landkaart te ontwikkelen waarop we de lucht- en grondtemperatuur aflezen. Stel: we zien dat de grond in een bos erg warm en droog is, de Brandweer brengt ons op de hoogte dat er in dat gebied vaker bosbranden plaatsvinden en we lezen op een ander dashboard dat er veel mensen op de been zijn. Dan gaan bij ons de alarmbellen af. We informeren ons netwerk, zodat zij maatregelen kunnen nemen om de bosbrand te voorkomen."

Experimenteren tijdens de coronacrisis

'Risico's in beeld' is een speerpunt van de afdeling Crisisbeheersing. Volgens Pim een continu proces, zonder een duidelijke kop-en-staart. "We zijn zelfs al begonnen met experimenteren." Dat heeft alles te maken met het Coronavirus. "Een team van medewerkers van de afdeling Crisisbeheersing vormt ons informatieknooppunt. Zij doen niets anders dan informatie verzamelen van onder andere de Friese gemeenten, politie, GGD, ziekenhuizen en sociale media. Daarnaast meten wij sinds kort de maatschappelijke impact van de coronacrisis op de Friese inwoners door samen te werken met het Fries Sociaal Planbureau. Dit alles levert iedere week een actueel beeld op, waarin we verbanden leggen tussen alle data." Het speerpunt 'Risico's in beeld' is pas geslaagd wanneer iedereen – ook partners – de verbanden begrijpen. Daarom maakt de afdeling deze gegevens inzichtelijk door middel van grafieken, beelden en situatieschetsen. Burgemeesters en de Friese crisisorganisatie kunnen deze heldere informatie gebruiken bij oordeel- en besluitvorming.

Dit is nog maar het begin

De afdeling Crisisbeheersing brengt de komende jaren door middel van data alle mogelijke risico's in beeld. Ze analyseren wat er 'nu' gebeurt en maken daar een advies in klare taal van. Pim benadrukt nogmaals: "We kunnen een ramp of crisis niet alleen voorspellen met onze eigen data. Belangrijk is daarom het aanhalen van nieuwe contacten. Denk aan private organisaties, inwoners en andere organisaties die op het eerste oog niets met een crisis te maken hebben. Zodat we data verzamelen, waarvan we nu nog niet weten dat we die straks nodig hebben."

4. PROGRAMMAPLAN BRANDWEER

4.1. Doel van het programma

Onze programmadoelen komen sterk overeen met die van Crisisbeheersing. Dit onderstreept de band tussen deze twee bedrijfskolommen. Brandweer Fryslân heeft samen met Crisisbeheersing een belangrijke taak om samen met burgers en organisaties Fryslân veiliger te maken. In lijn met het Beleidsplan Veiligheid (2019-2022) werken beide kolommen samen aan een netwerksamenleving. Met elkaar willen wij onze gezamenlijke data slim inzetten en verbinden om de veiligheid in Fryslân verder te vergroten. Brandweermensen en Crisisbeheersers zijn nieuwsgierig en zich steeds bewust van gebeurtenissen in hun omgeving. Zo kunnen zij goed inspelen op de veranderende wereld om hen heen.

4.2. Speerpunten Brandweer

Onderstaande speerpunten zijn specifiek voor Brandweer Fryslân en laten zien wat de ambitie voor 2022 is.

Samen aantoonbaar paraat: In 2022 zijn wij Samen aantoonbaar Paraat en voelen wij ons gezamenlijk verantwoordelijk voor de brandweezorg in Fryslân. Op basis van een betrouwbaar en actueel beeld van de repressieve slagkracht (mens en materieel) anticiperen wij adequaat op paraatheidsproblemen. Dit vraagt om openheid en de vanzelfsprekendheid om met elkaar gesprekken te voeren over paraatheid en de geleverde operationele prestaties, zoals: de daadwerkelijke bezetting-, uitruk- en opkomsttijden. We rapporteren hierover op basis van vastgestelde normen. Ook bereiden wij ons voor op de paraatheidsvraagstukken van de toekomst, bijvoorbeeld in het vraagstuk over de taakdifferentiatie brandweer.

Samen aantoonbaar vakbekwaam: In 2022 beschikken wij over een effectief en efficiënt trainingsprogramma dat aansluit op de behoefte van de medewerkers en de risico's in hun omgeving. Ons PPMO-programma zorgt ervoor dat al het personeel medisch geschikt is voor de taken die ze moeten kunnen uitvoeren. Het brandweerpersoneel heeft inzicht in de eigen mate van vakbekwaamheid en voelt zich daar zelfverantwoordelijk voor. Zowel de medewerker, de ploegleider als het clusterhoofd hebben inzicht in de stand van de vakbekwaamheid. Er kan mede hierdoor tijdig bijgestuurd worden op afwijkingen. Dankzij een flexibel vakbekwaamheidsprogramma kunnen wij inspelen op nieuwe inzichten en noodzakelijke aanpassingen voor onze repressieve organisatie.

Risicobewust en Risicogericht samenwerken: In 2022 werken wij Risicobewust en Risicogericht samen en richten wij ons op de risico's die ertoe doen. Juist hier kunnen wij vanuit onze integrale deskundigheid meerwaarde laten zien. Om deze deskundigheid te kunnen bieden, zijn wij risicobewust. Wij hebben voldoende besef van risico's in de omgeving. Intern zijn de verschillende disciplines met elkaar verbonden. Om goed risicogericht te kunnen werken hebben wij kennis van incidenten en het verloop van de bestrijding ervan. Maar ook van ons repressieve potentieel. Om repressief op te kunnen treden, hebben brandweermensen kennis van de preventieve voorzieningen, hulpmiddelen en de werking.

4.3. Resultaten in 2022

Naast de basistaken incidentbestrijding en de advies- en controletaken vanuit risicobeheersing, zet Brandweer Fryslân in op de volgende resultaten:

Speerpunt	Doel	Resultaat 2022
<i>Brandweer breed</i>	Taakdifferentiatie De taakdifferentiatie tussen brandweervrijwilligers en beroepskrachten wordt na besluit in 2021 van het Veiligheidsberaad en Minister JenV gecommuniceerd en geïmplementeerd.	Geïmplementeerde taakdifferentiatie.
	Tweede loopbaanbeleid Deze regeling is ontwikkeld als opvolger van het Functioneel Leeftijdsontslag. In 2020 is voor het eerst aanspraak gemaakt op de regeling en voor de komende jaren verwachten we een stijgende lijn.	Het resultaat van 2022 is afhankelijk van het besluit in de bestuurscommissie Veiligheid in 2021.
	Informatievoorziening en datakwaliteit We verbeteren de informatievoorziening en kwaliteit van data met het informatieplan VRF 2021 als leidraad.	Afhankelijk van de besluiten van het bestuur t.a.v. het informatieplan VRF 2021, de bijbehorende beleidsvoorstellen en het totale projectenportfolio, worden in 2022 de adviezen al dan niet (verder) uitgevoerd en geïmplementeerd. De adviezen gaan in ieder geval over slimme paggers, beschikbaarheidssystemen, paraatheidsmonitoring, navigatie en automatisch statussen.
<i>Samen aantoonbaar paraat</i>	Adequate huisvesting Realisatie brandweerkazerne Oudega en uitvoering bouwagenda.	Eind 2022 is brandweerpost Oudega klaar om repressieve taken zelfstandig uit te voeren. Deze worden uitgevoerd vanuit een tijdelijke (gehuurde) uitruklocatie en met beschikbare reservematerialen. Huisvesting en vervangen van materieel is opgenomen in investeringsplannen voor de jaren na 2022. Afhankelijk van de besluiten in het kader van taakdifferentiatie herzien we in 2021 de bouwagenda. De uitvoering wordt in 2022 verder opgepakt.
	Evaluatie dekkingsplan 2.0 In 2021 wordt aan het bestuur een procesvoorstel gedaan t.a.v. de evaluatie van het dekkingsplan 2.0.	In 2022 wordt het verbeterplan n.a.v. de evaluatie van het dekkingsplan 2.0 geïmplementeerd. Dit hangt ook samen met de besluiten in het kader van taakdifferentiatie.
<i>Samen aantoonbaar vakbekwaam</i>	Groeien naar meetbare vakbekwaamheid	Er zijn instrumenten voor dialoog en gewenste cultuur ontwikkeld en waar mogelijk geïmplementeerd. De inhoud en planning is mede afhankelijk van de uitkomsten van het vraagstuk rondom taakdifferentiatie.
	Aanbieden van actuele vakbekwaamheids-informatie	Er is via een dashboard inzichtelijk wat de gerealiseerde en nog te behalen resultaten zijn van het vakbekwaamheidsprogramma.
	3D Virtueel oefenen voor leidinggevend kader	De werkgroepen voor digitaal en virtueel oefenen zijn gerealiseerd en leveren een vaste inbreng in het oefenprogramma.

	Lerende organisatie Brandweer Fryslân is een lerende organisatie.	Brandweer Fryslân leert van regionale en landelijke inzichten en inzichten om de Friese brandweezorg te verbeteren.
<i>Risicobewust en Risicogericht samenwerken</i>	Omgevingswet Uitvoering geven aan de Omgevingswet die per 1-1-2022 in werking treedt.	Extra aandacht voor scholing van medewerkers en het bekend raken met werken onder de Omgevingswet in 2022.
	Dienstverlening Risicobeheersing	De in 2022 ingevoerde Omgevingswet in 2022 gaat gepaard met nieuwe producten, werkwijzen en anders samenwerken. Vooraf is onvoldoende in te schatten hoe de wet in de praktijk uitpakt voor Brandweer Fryslân en het bevoegd gezag. We onderzoeken dit in 2022 samen met het bevoegd gezag. Daarna werken we een aangepast dienstverleningsmodel met daarin nieuwe producten uit.
	Uitvoering programma Brandveilig leven 2019-2022	Samen met partners geven we uitvoering aan het uitvoeringsprogramma Brandveilig Leven 2019-2022. Daarnaast wordt in 2022 een nieuw meerjaren uitvoeringsprogramma Brandveilig Leven opgesteld.
	Ontwikkeling Informatiebeheer incidentbestrijding	<ul style="list-style-type: none"> - Meer precieze registratie van opkomsttijden door automatisch statussen (voorwaarde is goedkeuring businesscase) - Verdere verfijning van de inhoudelijke incidentregistratie in het kader van wettelijke verplichtingen - GEO-gebaseerd werken biedt in toenemende mate mogelijkheden om meer inzicht in voorkomen en spreiding van risico's te krijgen.
	Operationele informatievoorziening Gebruiken en inzetten van de VRF GEO-voorziening.	Werkprocessen in koude en warme fase op basis van kaders en mogelijkheden ingericht.
	Bluswatervoorziening	Als vervolg op het project en actieprogramma geven we uitvoering aan going-concern acties ten aanzien van bluswatervoorziening.
	Natuurbrandbeheersing Gebiedsgericht werken op basis van per gebied vastgestelde RIN (Risico Index Natuurbranden).	De relevante natuurgebieden uit de gebiedsgerichte aanpak werken (of zijn in werking getreden) op basis van de geactualiseerde RIN.
	Natuurbrandbestrijding Verder uitwerken en borgen van de repressieve aanpak voor natuurbrandbeheersing.	Uitvoering gegeven aan het materieel- en vakbekwaamheidsplan op basis van de onderzoeksresultaten.

4.4. Investerings in 2022

Programma Brandweer	Lasten	Baten	Saldo
Producten Brandweer			
BDUR			
<i>Bijdrage programma Brandweer</i>			
Reservemutaties Brandweer			
<i>Totaal programma Brandweer</i>			

[kader, graag boven of hoog naast het artikel]

Waarom taakdifferentiatie bij De Brandweer?

In veel organisaties hebben betaalde krachten meer verantwoordelijkheden dan vrijwilligers. Dit onderscheid is een voorbeeld van taakdifferentiatie. Bij de brandweer is dit gestaag verdwenen; de vrijwilligers zijn inmiddels net zo bekwaam en hebben dezelfde verantwoordelijkheden als hun betaalde collega's. Hoewel het systeem goed werkt, blijkt uit de jurisprudentie dat het in strijd is met de Europese wetten over gelijke behandeling. Daarom moet Nederland de brandweezorg anders inrichten. Een Denktank heeft in opdracht van de Minister van Veiligheid en Justitie een mogelijke oplossing op papier gezet en presenteert de effecten in het voorjaar van 2021. De Brandweer in Friesland verwacht dat beleidswijzigingen + uitvoering in 2022 zijn beslag krijgen.

[kop] Over een sterke samenwerking die in strijd is met de wet

De manier waarop vrijwillige en betaalde krachten samenwerken is in strijd met de Europese wetten over gelijke behandeling. Beleidsmedewerker Marko Fennema van Brandweer Fryslân legt uit wat de aanleiding is en wat ons mogelijk te wachten staat.

De bal ging zeven jaar geleden rollen. Een Belgische brandweervrijwilliger spande een rechtszaak aan tegen zijn gemeente. Hij wilde betaald worden voor wachturen die veel verplichtingen met zich meebrachten. Na advies van het Europese Hof besliste de rechtbank in het voordeel van de vrijwilliger. Dit maakte Nederland erop attent dat de Brandweer formeel Europese wetten over gelijke behandeling overtreedt. Betaalde krachten en vrijwilligers doen hetzelfde werk, maar krijgen verschillende beloningen.

Het Ministerie van Justitie en Veiligheid gaf een Denktank de opdracht om met een voorstel te komen hoe het systeem aan de wet kan voldoen. Met als belangrijkste punt: behoud de vrijwilligheid. De Denktank maakte een denkrichting en toetste deze bij alle Veiligheidsregio's. Ook hielden zij een enquête onder al het brandweerpersoneel. De Denktank komt in februari 2021 met een analyse van de mogelijke gevolgen. Marko: "Het beeld wat de Denktank kreeg vanuit alle Veiligheidsregio's is diffuus, dus dat is een ingewikkelde klus."

Ervaart De Friese Brandweer een probleem?

Marko Fennema zit 'wat dubbel' in de voorbereiding op de nieuwe aanpak-in-wording. "We bereiden ons voor op de oplossing van een probleem dat de Friese brandweermensen niet ervaren. Tijdens een Webinar en via een enquête gaven zij aan: we begrijpen de context, maar lopen er zelf niet tegenaan. Ik verwacht geen rechtszaken van vrijwillige brandweermensen, toch behandelen we hen volgens Europese wetten wel ongelijk."

De huidige samenwerking tussen de vrijwilligers en betaalde krachten is volgens Marko sterk en flexibel. "Ons dekkingsplan leunt op het spreiden van de mensen met specialistische kennis. We geven vrijwilligers ook ruimte om een alarmering aan zich voorbij te laten gaan. We piepen altijd meer dan genoeg mensen op."

Hoe wil de Denktank de rechtsongelijkheid veranderen?

Marko: "Niemand wil af van de vrijwilligers en de samenwerking met beroepskrachten. De Denktank kijkt daarom hoe je een verschil kunt maken in verantwoordelijkheden. Zoals geen opkomstplicht als de pieper gaat en minder opleidingsverplichtingen voor een specialisatie. Een deel van de vrijwilligers parttime in dienst nemen is ook een optie."

Wat betekent dit in de praktijk voor Brandweer Fryslân?

Marko soms een aantal aandachtspunten op die Veiligheidsregio Fryslân de Denktank heeft meegegeven: "Op een aantal posten zijn er vrijwilligers met meer dan één specialisme. Zoals het meten van gevaarlijke stoffen in de lucht of bestrijden van complexe natuurbranden. Volgens de huidige landelijke denkrichting 'mag' een vrijwilliger nog maar één specialisatie hebben. Een beroeps moet zich klaarstomen voor drie. Dat kan betekenen dat je een beroepskracht gericht moet opleiden voor twee specialisaties waar in de praktijk misschien wel geen behoefte aan is. Ook hebben we de Denktank gewezen op gevolgen voor de autonome Waddeneilanden, die vanwege hun geografische ligging veel specialisaties zelfstandig moeten uitvoeren. Als dat niet meer kan, moeten ze vrijwilligers in dienst nemen of een beroep doen op collega's aan de vaste wel. Dat laatste is niet reëel als je snel moet handelen."

Hoe staan vrijwilligers tegenover een carrière als beroeps?

Marko: “Een aantal staat ervoor open, veel vrijwilligers willen dit niet. Zij zeggen: ‘We hebben al een baan.’ Ook is nog niet duidelijk hoe zo’n parttime dienstverband er uit gaat zien en wat de rechten en plichten zijn.”

Heeft Europa een punt?

Marko: “In veel Europese wetten beschermen we gelijke behandeling van iedereen. En dat is een groot goed. Als een man en vrouw beiden directeur zijn en de man verdient meer, dan is dat een heel concrete rechtsongelijkheid: verwacht je hetzelfde van mensen, dan moet je hen hetzelfde belonen. Bij de brandweer is de rechtsongelijkheid minder concreet en voelbaar, maar de juridische context dwingt ons tot omturnen. Hoe we dat precies gaan doen, moet blijken uit de Denktank-uitkomsten.

OPLEGNOTITIE BESLUITVORMEND

Onderwerp	Beleidsvoorstel Navigatie en statussen, de basis op orde
Voorstel ter behandeling in	de vergadering van Bestuurscommissie Veiligheid
Status	☒ Openbaar ☐ Niet openbaar
Portefeuillehouder	Roel Sluiter
Auteur	Wim Kleinhuis
Bijlagen	Beleidsvoorstel Navigatie en automatisch statussen, de basis op orde
Vergaderdatum	11 februari 2021
Agendapunt	7a

Conceptbesluit

1. Te kiezen voor optie 1 (aanschaf brandweer specifieke navigatie in combinatie met automatisch statussen) uit het beleidsvoorstel Navigatie en automatisch statussen, de basis op orde.
2. Het dagelijks bestuur te verzoeken de kosten van het beleidsvoorstel (€ 40.500) op te nemen in de begroting, inclusief een voorstel hoe deze kosten te dekken.
3. De kosten voor het eerste jaar (implementatiekosten van € 20.500 en de licentiekosten voor 2021 (€ 40.500) te dekken uit de vrijval kapitaallasten 2021.

Inleiding

Iedere vier jaar voert Veiligheidsregio Fryslân een benchmark uit om te bepalen of de hoogte van de ondersteunende diensten niet uit de pas lopen. De benchmark van 2018 toonde aan dat een investering nodig was, welke in 2019 door Berenschot verder uitgewerkt is. Hieruit bleek dat er aanvullende middelen noodzakelijk waren om een aantal bedrijfsvoeringsrisico's voldoende af te dekken. Het bestuur is vervolgens akkoord gegaan met een initiële uitzetting van € 1,3 miljoen voor de meest urgente zaken. Er is tevens afgesproken de afdekking van de resterende risico's (1,2 miljoen) zal plaatsvinden als het IM-beleidsplan gereed is. Omdat voor het opstellen van dit plan tijd nodig is, zullen voor de begroting 2022 wel enkele afzonderlijke voorstellen worden gepresenteerd en ter besluitvorming aan het bestuur worden voorgelegd, zoals ook in de kaderbrief staat vermeld.

In de kaderbrief 2021 is aangekondigd dat twee van deze voorstellen uitgewerkt worden als businesscase en voorgelegd worden aan de Bestuurscommissie Veiligheid. Het gaat om de businesscases **Paraatheid en alarmering, de basis op orde** en **Navigatie en statussen, de basis op orde**. In deze oplegnotitie werken we de laatste uit.

Op dit moment navigeert de brandweer in Fryslân met een gratis publiek beschikbare navigatieapplicatie. Deze is geoptimaliseerd voor publiek gebruik en wordt gefinancierd vanuit het tonen van reclames. Als gebruiker hebben we geen invloed op de kwaliteit, beschikbaarheid en ontwikkelrichting van dit systeem. Daarnaast kunnen we vrijwel geen brandweer specifieke wensen opnemen in het navigatieadvies (beperkingen in gewicht, rijrichting, hoogte, geplande wegoopbrekingen).

Problemen bij de navigatie leiden tot verlengde opkomsttijden, grote ergernis bij het aanrijdende brandweerpersoneel, onveilige situaties op de weg, en soms ook vervelende discussies in de media. Er is daarom behoefte aan een navigatieproduct dat specifiek voor de operationele diensten is ontwikkeld, en waar we ook kwaliteit en beschikbaarheid afspraken met de leverancier kunnen maken. Dit soort systemen zijn beschikbaar, en operationeel in andere veiligheidsregio's.

Voor het goed inregelen en verantwoorden van de brandweezorg is zicht op de operationele prestaties van groot belang. Op dit moment moeten de statustijden handmatig door het brandweerpersoneel worden gegenereerd door precies op de juiste tijd, op de juiste plek op het numerieke toetsenbord van de mobiele telefoon te drukken. Aangezien het personeel druk bezig is met de incidentbestrijding en ondertussen zich ook moet aankleden, ademlucht omhangen, apparatuur pakken en aan het communiceren met de meldkamer is, lukt het in ongeveer één derde van de incidenten niet om het statussen volledig correct uit te voeren. Dat de prioriteit bij de incidentbestrijding wordt gelegd is begrijpelijk.

Het resultaat hiervan is dat van een aanzienlijk deel van de incidenten niet alle statustijden correct zijn ingevuld. Deze statustijden vormen de basis voor de bestuurlijke verantwoording en leveren input voor de inrichting van de repressieve organisatie. Tot op heden hebben we met statistische analyses en het gebruik van grote datasets wel redelijk de gerealiseerde tijden kunnen benaderen. Het verwerken van de data kost daardoor onnodig veel capaciteit.

Echter, met de komende herziening van de Wet op de Veiligheidsregio's zal er meer nadruk worden gelegd op het verantwoorden van de prestaties. Daarnaast is er vanuit de behoefte om data gestuurd de organisatie verder te ontwikkelen ook de behoefte aan kwalitatief betere statustijden. Het geautomatiseerd genereren van deze data uit een nieuwe navigatieapplicatie zou hier een noodzakelijke oplossing voor zijn.

Met de gegevens die in de navigatieapplicatie beschikbaar zijn: plaats incident, tijd, locatie brandweervoertuig is het ook mogelijk geautomatiseerd statustijden te genereren. Met de aanschaf van een brandweer specifiek navigatiesysteem slaan we daarom twee vliegen in één klap: niet alleen verkleinen we het risico dat we door onjuiste navigatie niet tijdig ter plaatse komen, maar ook maken we een grote stap in de verbetering van de datakwaliteit ten aanzien van de geleverde brandweezorg.

Via deze oplegnotitie vraag ik aan de bestuurscommissie om uit de twee scenario's, zoals ze zijn uitgewerkt in het beleidsvoorstel Navigatie en automatisch statussen, de basis op orde, te kiezen voor scenario 1: het aanschaffen van brandweer specifieke navigatie, en hiervoor de bijbehorende middelen in de begroting op te laten nemen.

Beoogd effect

- Borging tijdige aankomst brandweer bij incidenten door gebruik van brandweer specifieke navigatie.
- Veilig rijgedrag op de weg door goede navigatiebegeleiding van de chauffeur.
- Betere informatiepositie voor inrichting repressieve organisatie door verbetering inzicht geleverde operationele prestaties.
- Betrouwbare gegevens over operationele prestaties voor bestuurlijke verantwoording.

Argumenten

1.1 Dit draagt bij aan een snellere opkomsttijd bij uitrukken

De bestaande applicatie is ingericht op gebruik door een auto en houdt geen rekening met specifieke eisen voor de brandweer. Denk aan beperkingen in gewicht, rijrichting, hoogte en geplande

wegopbrekingen. Dit kan ertoe leiden dat brandweervoertuigen bij het volgen van de navigatie op belemmeringen stuit, en daardoor later op de plaats van bestemming komt dan nodig. Met brandweer specifieke navigatie is dit gemakkelijk te voorkomen.

1.2 De huidige navigatieoplossing is niet toekomstbestendig

De huidige navigatieoplossing werkt met reclames die worden getoond op het moment dat het voertuig stilstaat. De ervaringen uit andere systemen met een vergelijkbaar verdienmodel laten zien dat na het in eerste instantie verkrijgen van een grote gebruikersgroep men langzaam het aantal advertenties opschroeft. In dat geval is de applicatie onbruikbaar geworden voor de brandweer.

1.3 Met de bestaande applicatie hebben we geen invloed op kwaliteit, beschikbaarheid en ontwikkelrichting

De huidige navigatieoplossing is publiek beschikbaar, en gericht op de particuliere gebruiker. Een overname of plotselinge koerswijziging zou op korte termijn onze navigatiemogelijkheden teniet doen en tot grote problemen in de uitvoer van onze repressieve taak leiden.

1.4 De nieuwe applicatie helpt om de brandweezorg van de toekomst te verbeteren

Voor het goed inregelen en verantwoorden van de brandweezorg is zicht op de operationele prestaties van groot belang. Juiste informatie over statussen zijn daarbij van wezenlijk belang. De nieuwe applicatie voorziet ons van deze informatie.

1.5 De nieuwe applicatie ontlast de vrijwilliger

Statustijden moeten op dit moment handmatig worden gegenereerd door personeel dat druk bezig is met de incidentbestrijding en geen tijd heeft om de administratieve handeling in alle gevallen goed uit te voeren. De nieuwe applicatie doet dit automatisch.

1.6 Dit verbetert de bestuurlijke verantwoording van de prestaties van de brandweer

Vanuit meerdere oogpunten is het wenselijk dat de kwaliteit van de data over aanrijtijden omhoog gaat. Zowel vanuit bestuurlijk perspectief, vanuit de wens om te leren als vanuit landelijke druk, ontstaan na de evaluatie van de wet veiligheidsregio.

2.1 In de begroting vindt de integrale afweging over de financiële dekking plaats

Na een positief advies van de bestuurscommissie neemt het dagelijks bestuur de kosten van het beleidsvoorstel op in de begroting, inclusief een voorstel hoe deze kosten te dekken. Zo kan het algemeen bestuur een integrale afweging maken tussen alle beleidsvoorstellen.

3.1 Zo hoeft de uitvoering niet te wachten tot 2022

Na een positief besluit wordt de uitwerking opgenomen in de begroting 2022. Echter, gelet op het risico dat we lopen op dit gebied is het wenselijk dat we direct na vaststelling van de begroting 2022 eind juni snel los kunnen. Door deze middelen te dekken met de incidentele vrijval van kapitaallasten kunnen we de snelheid in het proces houden.

3.2 De vrijval van kapitaallasten is voldoende om de kosten te dekken

Bij het opstellen van de oplegnotitie was het precieze bedrag aan vrijval nog niet bekend, maar de eerste indicatie laat zien dat de meevaller ruim voldoende is om de kosten te dekken.

Kanttekeningen/risico's

1.1 Een extra systeem brengt ook een extra beheerlast met zich mee

Een systeem moet niet alleen aangeschaft worden, het moet ook onderhouden worden. Dit vraagt capaciteit van bestaand personeel. Echter, omdat de applicatie zal draaien binnen een bestaande infrastructuur kan deze binnen het bestaande beheerteam worden uitgevoerd. De capaciteit die vrijkomt bij het wegvallen van het beheeren van de huidige applicatie en de bijbehorende handmatige verwerkingen, worden ingezet voor het onderhouden van de nieuwe applicatie.

--

Financiële consequenties

De oplossing draait op reeds bestaande hardware die aanwezig is in de brandweervoertuigen. Hierop hoeft niet te worden geïnvesteerd. Voor het kunnen draaien van de nieuwe applicatie is een structurele investering nodig van € 40.500 voor licentiekosten. Daarna zijn er eenmalige implementatiekosten nodig ter hoogte van € 20.500.
--

Vervolgaanpak/uitvoering

Na toekenning financiële middelen zal er eerst kleinschalig worden getest, waarna na evaluatie het systeem zal worden uitgerold. In eerste instantie zal de prioriteit liggen op de implementatie van de navigatieoplossing om dat daar direct voordeel op straat voor de brandweermensen is te realiseren. Na implementatie van de navigatie zal uitgerolde systeem worden ingezet om geautomatiseerd statustijden te genereren.

Communicatie

Over de voortgang van de implementatie zal intern binnen de brandweerorganisatie worden gecommuniceerd.

Besluit:	
☐ niet vastgesteld ☐ ongewijzigd vastgesteld ☐ gewijzigd vastgesteld als volgt:	Paraaf secretaris:
Kopie naar auteur	

Beleidsvoorstel Navigatie en statussen, de basis op orde

Achtergrond en aanleiding

Voor goede incidentbestrijding is het noodzakelijk dat de brandweer snel en met volledige bezetting ter plaatse komt (zie ook parallel beleidsvoorstel Paraatheid & Alarmering). Voor de snelle rit naar het incident is goede routebegeleiding noodzakelijk. Hierbij dient rekening te worden gehouden met het actuele routenetwerk, eventuele op de route aanwezige wegopbrekingen, en beperkingen in de rijroute voor de brandweerauto (hoogte, gewicht).

De brandweer maakt nu gebruik van het navigatiesysteem Waze. Deze publiek beschikbare en gratis applicatie is verre van ideaal, omdat dit navigatiesysteem gericht is op de particuliere gebruiker, en niet op de brandweer. We hebben geen invloed op de kwaliteit, beschikbaarheid en ontwikkelrichting van dit systeem. Een overname of plotselinge koerswijziging zou op korte termijn onze navigatiemogelijkheden teniet kunnen doen, en tot grote problemen in de uitvoer van onze repressieve taak leiden.

Als verdienmodel werkt Waze met reclames die worden getoond op het moment dat het voertuig stilstaat. De mate waarin de reclame de bruikbaarheid van de applicatie in de toekomst verder zal beïnvloeden is niet geheel te voorspellen. De ervaringen uit andere systemen met een vergelijkbaar verdienmodel laten zien dat na het in eerste instantie verkrijgen van een grote gebruikersgroep men langzaam het aantal advertenties opschroeft. De brandweer loopt hier zeker een risico.

Daarnaast is goede registratie van de gerealiseerde tijden noodzakelijk, onder andere ten behoeve van bestuurlijke verantwoording (mede op basis van wettelijke en ministeriële verplichtingen). De tijden worden ook gebruikt voor het goed inrichten van onze repressieve organisatie en voor het kunnen alarmeren van de snelste eenheid in de buurt van het incident.

Op dit moment gebeurt de registratie van statusinformatie handmatig in het brandweervoertuig, terwijl men in de hectiek van een incident terecht de prioriteit geeft aan de voorbereiding van de bestrijding van het incident. Dit gaat boven het zorgen voor correcte statusinformatie via de kleine knoppen op de mobilfoon. In de praktijk blijkt dat slechts in twee derde van de gevallen statustijden volledig zijn.

Een realtime en specifiek voor hulpdiensten ontwikkeld navigatiesysteem biedt flinke verbetering met automatisch ingeschoten incidentlocatie vanuit de meldkamer en met eigen beheer over wegopbrekingen. Daarnaast zijn functionaliteiten zoals routebepaling op basis van specifieke voertuigeigenschappen (afmetingen en gewicht) hiermee wel afgestemd op de brandweer. Door technologische ontwikkeling is het automatisch statussen te koppelen aan het gebruik van een brandweer specifiek navigatiesysteem.

Beschrijving beleidsvoorstel

Kern van het beleidsvoorstel is het realiseren van een oplossing voor brandweer specifieke navigatie met de mogelijkheid automatisch statustijden te genereren. Hiermee vergroten we de veiligheid (zowel van de samenleving als het eigen personeel) en effectiviteit van de brandweer bij het aanrijden naar incidenten en het verbeteren van de registratie van opkomsttijden.

Een betere registratie is nodig voor transparante verantwoording van de prestaties van de brandweer, het geeft posten de gewenste terugkoppeling over hun inspanningen en biedt belangrijke informatie

voor het treffen van maatregelen indien er sprake is van lange aanrijtijden. De navigatie draagt bij aan snelle aanrijroutes (opkomsttijden) en veiligheid eigen personeel.

Mogelijke opties

- Optie 0 – niet investeren

In dat geval blijft de brandweer rijden met de gratis applicatie Waze. Waze kiest niet altijd de snelste en/of meest passende route en het risico is dat de applicatie steeds minder goed bruikbaar wordt door de toenemende hoeveelheid reclame. Daarnaast hebben we geen invloed op de kwaliteit, ontwikkelrichting en beschikbaarheid van het systeem. Het statussen blijft handwerk en de geregistreerde tijden kennen een hoge mate van onbetrouwbaarheid.

Deze optie kent geen verdere kosten.

- Optie 1 – uitbreiding bestaande systemen met navigatiemodule inclusief de mogelijkheden van automatisch statussen

In dit geval worden de bestaande systemen voorzien van een brandweer specifieke navigatiemodule die ook de functionaliteit bevat geautomatiseerd statustijden te genereren. De brandweerorganisatie krijgt regie op de eigen rijroutes en heeft een toekomstbestendige en betrouwbare navigatie oplossing. Middels de verbeterde statustijden is men in staat de repressieve organisatie optimaal in te richten en verantwoording af te leggen over de gerealiseerde operationele prestaties.

De kosten voor deze optie bedragen: € 40.500 structureel (licentiekosten) en € 20.500 incidentele inrichtingskosten.

De uitvoering van het beleidsvoorstel kent drie fases:

1. Pilot onder aantal posten en onderzoek realisatie randvoorwaarden
2. Evaluatie en besluitvorming brandweerbrede uitrol
3. Daadwerkelijke uitrol brandweerbreed

De beslissing tot uitrol brandweerbreed wordt genomen op basis van de ervaringen van de pilot. Daarnaast is de borging van een aantal randvoorwaarden noodzakelijk zoals verbetering GPS-verbindingen, realisatie koppelingen en instructie bij implementatie.

Risico paragraaf

- Geen beschikking over betrouwbare brandweer specifieke navigatie leidt tot mogelijk langere aanrijtijden.
- Het niet realiseren van de functionaliteiten staat haaks op het streven naar voldoende datakwaliteit voor verantwoording en (bij)sturing. De wettelijke/ministeriële eisen wat betreft verantwoording worden strenger, terwijl de adequaatheid van aanvullende maatregelen onder druk kan komen te staan.
- Bij de invoering is aandacht nodig voor de borging van randvoorwaarden. Na implementatie moet voldoende capaciteit beschikbaar zijn voor de verwerking en analyse van data.
- De aanschaf van technische ICT-systemen kent altijd ontwikkel- en implementatie risico's. De noodzakelijke hardware en verbindingen zijn echter al jaren betrouwbaar operationeel op onze voertuigen. Daarnaast zal de aanschaf waarschijnlijk plaatsvinden bij een bekende marktpartij die de module al bij diverse andere veiligheidsregio's heeft geïmplementeerd of getest.

Raakvlakken met andere processen / ontwikkelingen

De uitvoering van het beleidsvoorstel vindt primair plaats binnen de afdeling Planvorming van de brandweer. Er is voldoende capaciteit beschikbaar voor:

- begeleiding van de pilots;
- realisatie brandweerbrede uitrol;
- beheer en onderhoud.

De verzameling en analyse van data en de verwerking daarvan is ten behoeve van verantwoording en sturing. Hiervoor is afstemming nodig met de afdeling Informatiemanagement, maar ook binnen de brandweer. De ontwikkeling past binnen de VRF-brede in gang gezette ontwikkeling naar een meer informatiegestuurde organisatie en het streven naar de verbetering van datakwaliteit. De verwachting is dat met de beoogde versterking binnen Informatiemanagement ondersteunende capaciteit beschikbaar is. Binnen de brandweermanorganisatie is een ontwikkeling gaande om processen te herijken zodat een verschuiving van inzet van capaciteit naar meer informatiegedreven processen mogelijk is. Naast kwantitatieve capaciteit vraagt dit kwalitatieve capaciteit.

Advies

Het advies is te kiezen voor optie 1, en te investeren in een brandweer specifieke navigatiemodule, inclusief de mogelijkheid van automatisch statussen

Voorgestelde planning / implementatie traject

Kwartaal 1 + 2 2021	Pilot met brandweer specifieke navigatie en automatisch statussen Onderzoek naar realisatie noodzakelijk randvoorwaarden (verbetering GPS-verbindingen, realisatie koppelingen)
Kwartaal 2 +3 2021	Evaluatie pilot en besluitvorming over brandweer brede uitrol Realisatie randvoorwaarden Instructie posten
Kwartaal 3+4 2021	Brandweer brede uitrol
v.a. 2022	Verantwoording opkomsttijden op basis van automatisch statussen Verantwoorde navigatie brandweervoertuigen

BIJLAGE 1 tabel businesscase, investering en resultaten per optie

Beleidsvoorstel Navigatie en statussen, basis op orde	Optie 0	Optie 1
Welke investering vraagt het? (kosten incl. btw)	Geen	
Licentiekosten:		€ 40.500 (structureel)
Personeel:		Past binnen bestaande formatie
Investering:		€ 20.500 (incidenteel)
Welke kosten zijn reeds gedekt?	✓ (alle)	Personele kosten
Beoogde resultaten voor klanten en ambities:		
- Snellere omkomsttijden bij uitrukken	0	✓
- Goede datakwaliteit, die als basis gebruikt kan worden voor verbetering van de dienstverlening	0	✓
Beoogde resultaten voor eigen personeel:	0/✓	✓
- Verhoging veiligheid eigen personeel	0/✓	✓
- Ontlast administratieve last tijdens uitruk	0	✓
Beoogde resultaten t.a.v. financiën en bestuur:		
- Betere bestuurlijke verantwoording	0	✓
- Beperkt financieel beslag	✓	0
Beoogde resultaten voor de maatschappij en burgers:		
- Verhoging verkeersveiligheid voor samenleving	0	✓
- Verlaging afhankelijkheid leverancier	0	✓

OPLEGNOTITIE BESLUITVORMEND

Onderwerp	Beleidsvoorstel Paraatheid en alarmering, de basis op orde
Voorstel ter behandeling in	de vergadering van Bestuurscommissie Veiligheid
Status	☒ Openbaar ☐ Niet openbaar
Portefeuillehouder	Roel Sluiter
Auteur	Wim Kleinhuis
Bijlagen	Beleidsvoorstel Paraatheid en alarmeren, de basis op orde
Vergaderdatum	11 februari 2021
Agendapunt	7b

Conceptbesluit

1. Te kiezen voor optie 1 (alleen investeren op beschikbaarheidssystemen) uit het beleidsvoorstel Paraatheid en alarmeren, de basis op orde.
2. Het dagelijks bestuur te verzoeken de kosten van het beleidsvoorstel (€ 50.000) op te nemen in de begroting, inclusief een voorstel hoe deze kosten te dekken.
3. De kosten voor de uitvoering (€ 50.000) in 2021 te dekken uit de vrijval kapitaalslasten 2021.

Inleiding

Iedere vier jaar voert Veiligheidsregio Fryslân een benchmark uit om te bepalen of de hoogte van de ondersteunende diensten niet uit de pas lopen. De benchmark van 2018 toonde aan dat een investering nodig was, welke in 2019 door Berenschot verder uitgewerkt is. Hieruit bleek dat er aanvullende middelen noodzakelijk waren om een aantal bedrijfsvoeringsrisico's voldoende af te dekken. Het bestuur is vervolgens akkoord gegaan met een initiële uitzetting van € 1,3 miljoen voor de meest urgente zaken. Er is tevens afgesproken de afdekking van de resterende risico's (1,2 miljoen) zal plaatsvinden als het IM-beleidsplan gereed is. Omdat voor het opstellen van dit plan tijd nodig is, zullen voor de begroting 2022 wel enkele afzonderlijke voorstellen worden gepresenteerd en ter besluitvorming aan het bestuur worden voorgelegd, zoals ook in de kaderbrief staat vermeld.

In de kaderbrief 2021 is aangekondigd dat vanuit de kolom Brandweer twee van deze voorstellen uitgewerkt worden als beleidsvoorstel, en voorgelegd worden aan de Bestuurscommissie Veiligheid. Het gaat om de beleidsvoorstellen **Paraatheid en alarmering, de basis op orde** en **Navigatie en statussen, de basis op orde**. In deze oplegnotitie werken we de eerste uit.

De brandweezorg in Fryslân is gebaseerd op een netwerk van vrijwillige posten op basis van vrije instroom. Bij elke alarmering is het dus noodzakelijk dat er voldoende mensen opkomen. Bij het ontbreken van cruciale functies zoals chauffeur of bevelvoerder of een groot tekort aan mensen gaat de brandweereenheid niet rijden en zal een naburige post gealarmeerd worden. Of er een tekort is blijkt vaak pas minuten na de alarmering, hetgeen leidt tot een tot aanzienlijke vertraging in de opkomst.

Het borgen van de paraatheid is dus één van de kernactiviteiten van de brandweerorganisatie. Naast het op orde hebben van de bezetting van de posten, en ondersteuning vanuit de beroepsorganisatie is het inzichtelijk hebben van de te verwachten paraatheid een snelle respons op onderbezetting dus essentieel.

Voortvloeiend uit het Dekkingsplan 2.0 heeft binnen Brandweer Fryslân een pilot plaatsgevonden rond het gebruik van beschikbaarheidssystemen en tweewegpaging (Slimme Piepers). De uitkomsten daarvan laten zien dat goed gebruik van beschikbaarheidssystemen de mogelijkheid geeft om voorspelbare problemen in de beschikbaarheid op te pakken en zo de paraatheid te verhogen. Tweewegpaging biedt de mogelijkheid om binnen 45 seconden te reageren op onderbezetting en zo veel tijd te besparen bij het aanvullend alarmeren. Ook bieden tweewegpaggers en bijbehorende softwaresystemen aanvullende mogelijkheden om de paraatheid inzichtelijk te maken zoals op basis van GPS en afstand tot de kazerne mensen geautomatiseerd uit te melden, en het aangeven van kortdurende afwezigheid.

De pilot laat zien dat technisch gezien de hooggespannen verwachtingen van de tweewegpaggers (snelle respons, koppeling met meldkamer, inzicht) waar te maken zijn. Echter bleek uit de gebruikersfeedback dat paggers zelf nog onvoldoende ontwikkeld zijn (formaat, batterijduur, kwaliteit, gebruikersgemak). Dit in combinatie met de hoge kosten (€ 275.000 structureel per jaar) maakt dat het op dit moment niet opportuun wordt geacht om deze investering te doen. Het is wel de verwachting dat beperkingen in de paggers in de toekomst door technische doorontwikkeling worden opgelost.

Vandaar dat in de uitwerking van dit beleidsvoorstel een alternatief scenario is opgenomen. Dit vraagt een veel beperktere investering in beschikbaarheidssystemen om zo toch risico's in de paraatheid voldoende af te dekken.

Ervaringen met reeds aanwezig beschikbaarheidssystemen, en extra testen in de pilot laten zien dat inzicht in de paraatheid bijdraagt aan de borging daarvan. Bijvoorbeeld wanneer vooraf inzichtelijk is dat er op een zaterdagochtend geen chauffeurs aanwezig zijn, kan gericht actie ondernomen worden, zodat er toch een chauffeur beschikbaar is. En bij bekende tekorten tijdens kantoor tijden kan regelmatig gebruik gemaakt worden van inzet van medewerkers van de beroepsorganisatie om op dat moment hun werkzaamheden op die kazerne te verrichten, en daarmee uitruk van de post te kunnen garanderen. Ook kan bij alarmering na opkomst op de post (4 minuten) eerder een tekort aan mensen worden voorzien.

Op dit moment zijn de financiële slechts toereikend om 55% van alle posten/vrijwilligers van een beschikbaarheidssysteem te voorzien. Hierdoor kan het voorkomen dat er bij incidenten onvoldoende vrijwilligers opkomen om de brandweerauto te laten uitrukken, terwijl als er beter inzicht was geweest dit met compenserende maatregelen voorkomen had kunnen worden. Kortom, een investering in beschikbaarheidssystemen is op dit moment de meest doelmatige wijze waarop de paraatheid in Fryslân verder kan worden ondersteund en verbeterd.

Via deze oplegnotitie vraag ik aan de bestuurscommissie om uit de drie scenario's, zoals ze zijn uitgewerkt in het beleidsvoorstel Paraatheid en alarmeren, de basis op orde, te kiezen voor scenario 1: alleen investeren op beschikbaarheidssystemen, en hiervoor de bijbehorende middelen in de begroting op te laten nemen.

Beoogd effect

- Voorkomen van vertraging van de brandweerinzet door middel van inzicht met beschikbaarheidssystemen het aantal gevallen onderbezetting omlaag te brengen.
- Optimaliseren van de paraatheid van de brandweer in Fryslân door alle posten te voorzien van een beschikbaarheidssysteem.

Argumenten

1.1 Dit leidt tot een substantiële verbetering van de operationele prestaties van Brandweer Fryslân

Met de investering in beschikbaarheidssystemen kunnen knelpunten in de paraatheid eerder in kaart worden gebracht, bijvoorbeeld op het gebied van de beschikbaarheid van chauffeurs of een knelpunt in de totale bezetting. Met dit inzicht kunnen tijdig compenserende maatregelen getroffen worden. Dit kan net het verschil maken of de brandweer wel of niet op tijd aanwezig is om hulp te verlenen.

1.2 Dit levert inzicht over de bezetting van posten

Op posten zonder beschikbaarheidssysteem kan onderbezetting voorkomen zonder dat dit op voorhand bekend is. Het beschikbaar hebben van een beschikbaarheidssysteem levert hier inzicht in, waardoor tijdig geacteerd kan worden op eventuele onderbezetting.

1.3 Hierdoor hebben we beter inzicht welke sleutelfuncties onvoldoende bezet zijn

Betere monitoring van beschikbaar personeel geeft meer inzicht in welke sleutelfuncties het knelpunt zijn. Hier kan vervolgens op worden geanticipeerd door gerichte werving of het tijdig opleiden van bestaande vrijwilligers.

2.1 Dit scenario levert de beste prijs-kwaliteit verhouding

Het inzetten van tweewegpaggers levert inhoudelijk de meeste kwaliteitswinst op, en zorgt voor een minimalisering aan risico's. De feedback van de gebruikers laat echter zien dat de huidige paggers nog een verdere doorontwikkeling behoeven. Het alleen investeren in beschikbaarheidssystemen kost aanzienlijk minder en zorgt voor een afname van de meest basale risico's, en is daarom een aantrekkelijk alternatief.

2.2 In de begroting vindt de integrale afweging over de financiële dekking plaats

Na een positief advies van de bestuurscommissie neemt het dagelijks bestuur de kosten van het beleidsvoorstel op in de begroting, inclusief een voorstel hoe deze kosten te dekken. Zo kan het algemeen bestuur een integrale afweging maken tussen alle beleidsvoorstellen.

3.1 Zo hoeft de uitvoering niet te wachten tot 2022

Na een positief besluit wordt de uitwerking opgenomen in de begroting 2022. Echter, gelet op het risico dat we lopen op dit gebied is het wenselijk dat we direct na vaststelling van de begroting 2022 eind juni te implementeren. Door deze middelen te dekken met de incidentele vrijval van kapitaallasten kunnen we dit jaar starten.

3.2 De vrijval van kapitaallasten is voldoende om de kosten te dekken

Bij het opstellen van de oplegnotitie was het precieze bedrag aan vrijval nog niet bekend, maar de eerste indicatie laat zien dat de meevaller ruim voldoende is om de kosten te dekken.

Kanttekeningen/risico's

1.1 Het nieuwe systeem vraagt ook om nieuw gedrag van vrijwilligers

In de opstartfase zijn sommige vrijwilligers terughoudend met het op voorhand doorgeven van hun beschikbaarheid. Echter, de uitgebreide ervaring die inmiddels is opgedaan met deze systemen laat zien dat met de juiste uitleg en begeleiding met het uiteindelijk ervaart als prettig hulpmiddel voor het waarborgen van de paraatheid van de eigen post.

1.2 Een extra systeem brengt ook een extra beheerlast met zich mee

Beschikbaarheidssystemen zijn op sommige plekken in de organisatie al vele jaren in gebruik. Nadat de werkzaamheden rondom de implementatie zijn afgerond draaien de systemen stabiel en kunnen met weinig inspanning in de lucht worden gehouden. Binnen de bestaande personele formatie is ruimte om deze beheerlast op te vangen.

Financiële consequenties

€ 50.000 voor uitbreiding licenties op software van beschikbaarheidssystemen en het aanschaffen en op afschrijving zetten van bijbehorende hardware op de kazerne (Weergave paraatheid op kazerne monitor).

Vervolgaanpak/uitvoering

Na toekenning financiële middelen van optie 1 zal er eerst worden gestart met de uitrol van beschikbaarheid systemen op posten die hier nog niet de beschikking over hebben. Daarna wordt een systeem opgezet voor regio breed structureel onderhoud en vervanging.

Communicatie

Over de voortgang van de implementatie zal intern binnen de brandweerorganisatie worden gecommuniceerd.

Besluit:	
☐ niet vastgesteld	Paraaf secretaris:
☐ ongewijzigd vastgesteld	
☐ gewijzigd vastgesteld als volgt:	
Kopie naar auteur	

Beleidsvoorstel Paraatheid en alarmering, de basis op orde.

Achtergrond en aanleiding

De vrijwilligers in Fryslân zijn inzetbaar op basis van vrije instroom en zijn dus niet altijd beschikbaar op het moment van alarmering. Daarnaast weten we dat de paraatheid overdag op sommige plekken in Fryslân een uitdaging kan zijn, een gedeelte van de vrijwilligers werkt niet in hun woonplaats. Voor de paraatheid in Fryslân is het noodzakelijk dat een post kan rekenen op de hulp van een buurpost, of een vrijwilliger van een andere post of een beroepsmedewerker die werkt in het verzorgingsgebied van die post. De posten, vrijwilligers en beroepsmedewerkers vormen zo samen het netwerk dat nodig is om nu én in de toekomst goede en de snelste brandweezorg te bieden. Dit is de basis van Brandweer Fryslân en vastgelegd in Dekkingsplan 2.0: **Samen paraat**. Om dat netwerk goed te laten functioneren is inzicht nodig.

Beschikbaarheidssystemen waarin brandweerpersoneel hun beschikbaarheid kan opgeven geven inzicht in paraatheid. Voor de regionalisering gebruikten enkele gemeentelijke korpsen al zo'n systeem. Het project Paraatheid 1.0 heeft de aanschaf van deze systemen verder gestimuleerd en op dit moment beschikken vrijwel alle (63 van de 66) vrijwillige posten over een systeem. Deze uitbreiding is deels betaald met incidentele middelen, zowel wat betreft licenties als wat betreft hardware.

Naast inzicht van de verwachte beschikbaarheid, levert het kunnen reageren op onderbezetting bij alarmering een aanzienlijke bijdrage aan de paraatheid. Als onderdeel van het Dekkingsplan zijn er afspraken gemaakt de mogelijkheden van slimme (tweeweg) pagers te onderzoeken. Er is daarom binnen Brandweer Fryslân een uitgebreide pilot gedaan met beschikbaarheidssystemen en slimme pagers. Acht posten binnen Fryslân hebben onderzocht hoe beschikbaarheidssystemen nog beter kunnen worden gebruikt en welke mogelijkheden tweewegpaging biedt. Hieruit kunnen twee zaken worden geconcludeerd:

1. De beschikbaarheidssystemen dragen duidelijk bij aan de paraatheid door het verhogen van inzicht en aanpassing van gedrag (meer bewustzijn); Met slimme pagers kan de kwaliteit van data in de beschikbaarheidssystemen worden verbeterd.
2. Met slimme (tweeweg)pagers bij alarmering kan er minuten sneller worden gereageerd op onderbezetting. Dit draagt wezenlijk bij aan de verbetering van de opkomsttijden. Kanttekening is echter dat uit de pilot¹ blijkt dat de huidige slimme pagers nog onvoldoende technisch ontwikkeld zijn en dat het op dit vlak beter lijkt om te wachten op technologische ontwikkelingen in de markt.

Deze inzichten bieden drie opties die uitgewerkt zijn in deze businesscase.

---

¹ De bevindingen van deze pilot zijn uitgebreid beschreven in de **Rapportage en evaluatie pilots Slimmer alarmeren**.

Beschrijving beleidsvoorstel

Onderdeel van de brandweezorg in Fryslan is, met het oog op de veiligheid van de samenleving, de inspanning om opkomsttijden zo kort mogelijk te houden.

Dit gebeurt door aan de voorkant zo veel als mogelijk in beeld te hebben hoeveel personeel op welk uur van de dag beschikbaar is, zodat compenserende maatregelen kunnen worden getroffen.

Daarnaast blijft omdat we werken met het principe van vrije instroom er altijd de mogelijkheid dat er bij alarmering er te weinig mensen opkomen om het voertuig te laten rijden. Middels slimme pagers kan de responstijd in dit soort situaties met minuten worden verkort.

Inzet van slimme pagers biedt ook mogelijkheden om de data in de beschikbaarheidssystemen te verbeteren door onder andere gebruik te maken van zaken als geo-fencing, en biedt de mogelijkheid om regiobreed de paraatheid in één dashboard inzichtelijk te krijgen.

Mogelijke opties

- Optie 0 – We gaan verder op de huidige manier

De paraatheid is niet altijd op het niveau dat met beter inzicht wel mogelijk was geweest. Een te lage paraatheid leidt tot onderbezette brandweerauto's en langere aanrijtijden. Binnen de huidige begroting lukt het niet om structureel alle posten te voorzien van beschikbaarheidssystemen. Een bijkomend risico is dat defecten door achterstallig onderhoud of te late vervanging aan huidige paraatheidssystemen niet altijd worden verholpen.

Deze optie kent geen verdere kosten.

- Optie 1 – Alleen investeren op structurele borging beschikbaarheidssystemen, en niet op snelle reactie bij onderbezetting en maximale paraatheidsondersteuning.

De paraatheid van de post kan het maximale niveau halen dat het inzicht uit de beschikbaarheidssystemen mogelijk maakt. Ploegleiders en clusterhoofden kunnen anticiperen op dit inzicht en maatregelen treffen. Alarmering van een tweede post bij onderbezetting duurt aanzienlijk langer omdat zonder tweewegpagers en koppeling met de meldkamer pas op de kazerne blijkt of er voldoende mensen zijn opgekomen.

De kosten voor deze optie bedragen **€ 50.000**. Dit is als volgt opgebouwd:

-extra budget voor licenties om deze kosten volledig te dekken, structureel € 23.000

-budget voor het vervangen van hardware (schermen en computers op de kazernes), op jaarbasis € 22.000

-financiering van koppeling met de Meldkamer zodat de overgang naar tweewegpaging altijd mogelijk is, € 5.000 per jaar

- Optie 2- Maximaal inzetten op verhogen paraatheid met slimme alarmeringssystemen

Er wordt maximaal ingezet op de monitoring van de paraatheid met beschikbaarheidssystemen en daarnaast is snelle reactie bij onderbezetting mogelijk door gebruik van tweewegpagers en koppeling met de meldkamer. Verder is het continue mogelijk een actueel beeld te hebben ten aanzien van de paraatheid zodat op basis van deze info

compenserende maatregelen te treffen (inzet beroeps, verplaatsen oefeningen) en bij acute onderbezetting is direct aanvullend te alarmeren.

De technologische ontwikkeling van de huidige pagers die getest zijn in de pilot staat goed gebruik op dit moment nog in de weg (formaat, batterijduur). Het is wel de verwachting dat tegen de tijd dat het project tot feitelijke uitvoering komt er op dit vlak er voldoende verbeteringen aan de pagers kunnen zijn doorgevoerd. Eventueel is gefaseerde invoering mogelijk.

De extra kosten voor deze optie bedragen **€ 275.000**. Deze kosten zijn opgebouwd uit:

- Investering op nieuwe tweewegpagers voor al het brandweerpersoneel op afschrijving: € 150.000, in aanvulling op het bestaande vervangingsbudget voor pagers.
- Bijbehorende licentiekosten en verbinding kosten per pager en achterliggende softwareapplicaties: € 55.000 in aanvulling op het huidige budget van de beschikbaarheidssystemen
- Extra formatie-uitbreiding op pager en systeembeheer om dat met het groeien van de mogelijkheden en complexiteit ook de beheer last stijgt: € 40.000
- Kosten voor systeemintegratie en ontwikkeling integrale paraatheidsmonitor/dashboard, en de uniforme aansluiting op de meldkamer: € 30.000

Risico paragraaf

Bij brandweezorg met vrijwilligers op basis van vrije instroom is er altijd de mogelijkheid dat bij een alarmering en niet genoeg brandweerpersoneel beschikbaar is.

Zonder de aanwezigheid van een systeem om de beschikbaarheid inzichtelijk te maken is het niet mogelijk te anticiperen op momenten in de week waar er krapte is.

In de dagsituatie is er beroepspersoneel van de veiligheidsregio beschikbaar om op sommige plekken de paraatheid te ondersteunen, zonder beschikbaarheidssystemen is niet in beeld waar deze mensen kunnen worden ingezet.

Indien slechts een deel van de posten voorzien kan worden van een beschikbaarheidssysteem zal dit leiden tot een gevoel van ongelijkheid.

Zonder tweewegpaging zal bij feitelijke onderbezetting gewacht moeten worden tot dit op de kazerne inzichtelijk is waarop daarna via de mobilfoon van het brandweervoertuig de meldkamer verzocht moet worden een andere post te alarmeren. Dit kost veel tijd.

Door de beschikbaarheidssystemen alleen lokaal aan te bieden en niet te integreren in een compleet systeem met koppelingen en tweewegpaging ontbreekt de mogelijkheid om regio breed en geaggregeerd de paraatheid te monitoren. (kleine lokale problemen in de paraatheid zijn onderdeel van het bestaande systeem in een netwerkorganisatie, echter geografische ongeziene clusteringen van individueel kleine problemen kunnen in het collectief toch tot een groter probleem leiden)

Raakvlakken met andere processen/ ontwikkelingen.

De uitvoering van het beleidsvoorstel vindt primair plaats binnen de afdeling Planvorming van de brandweer. Er is voldoende capaciteit beschikbaar voor:

- begeleiding van de pilots;
- realisatie brandweerbrede uitrol;
- beheer en onderhoud.

De verzameling en analyse van data en de verwerking daarvan is ten behoeve van de verhoging van de paraatheid en sturing. Hiervoor is afstemming nodig met de afdeling Informatiemanagement, maar ook binnen de brandweer. De ontwikkeling past binnen de VRF-brede in gang gezette ontwikkeling naar een meer informatiegestuurde organisatie en het streven naar de verbetering van datakwaliteit. De verwachting is dat met de beoogde versterking binnen Informatiemanagement ondersteunende capaciteit beschikbaar is. Binnen de brandweerorganisatie is een ontwikkeling gaande om processen te herijken zodat een verschuiving van inzet van capaciteit naar meer informatiedreven processen mogelijk is. Naast kwantitatieve capaciteit vraagt dit kwalitatieve capaciteit.

Advies

Het advies is te kiezen voor optie 1, alleen investeren op structurele borging beschikbaarheid systemen, en niet op snelle reactie bij onderbezetting en maximale paraatheidsondersteuning.

Voorgestelde planning/ implementatie traject uitgaande van optie 1

Kwartaal 1+2 2021	Licenties op orde Afspraken over koppeling Meldkamer (leverancier en 3Noord)
Kwartaal 2 2021	Uitlevering en implementatie beschikbaarheidssystemen op resterende posten.
Kwartaal 3 +4 2021	Uitwerken en implementeren structureel vervangingsprogramma van hard en software en ondersteunende systemen voor de beschikbaarheidssystemen.

BIJLAGE 1 tabel businesscase, investering en resultaten per optie

Businesscase alarmering, basis op orde	Paraatheid en	Optie 0	Optie 1	Optie 2
Welke investering vraagt het? (Kosten incl. btw)		Geen		
Materieel:			€ 28.000; licenties en koppeling Meldkamer	
Personeel:			€ 0	
Investering:			€ 25.000 vervanging hardware	€ 275.000
Welke kosten zijn reeds gedekt?		Alle	Deel van de bestaande beschikbaarheidssystemen	Deel van de bestaande beschikbaarheidssystemen
Beoogde resultaten voor klanten en ambities:				
- bijdrage samen aantoonbaar paraat		X	✓	✓
Beoogde resultaten voor eigen personeel:				
- facilitering inzicht beschikbaarheid posten (lokaal)		✓ (niet 100%)	✓	✓
Beoogde resultaten t.a.v. financiën en bestuur:				
- invulling bestuurlijke afspraken Dekkingsplan 2.0		0	✓ (gedeeltelijk)	✓
- Beperkt financieel beslag		✓	✓	x
Beoogde resultaten voor de maatschappij en burgers:				
- verhoging veiligheid inwoners Fryslân		X	✓	✓(maximaal)

OPLEGNOTITIE BESLUITVORMEND

Onderwerp	Leerevaluatie Regionaal Beleidsteam Veiligheidsregio Fryslân GRIP 4 tijdens COVID-19 crisis
Voorstel ter behandeling in	de vergadering van Bestuurscommissie Veiligheid
Status	☐ Openbaar ☐ Niet openbaar
Portefeuillehouder	Dhr. J. Rijpstra
Auteur	COT Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement
Bijlagen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rapportage leerevaluatie RBT Veiligheidsregio Fryslân GRIP 4 COVID-19 crisis 2. Factsheet leerevaluatie RBT Veiligheidsregio Fryslân GRIP 4 COVID-19 crisis
Vergaderdatum	11 februari 2021
Agendapunt	[in te vullen door secretaris]
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	Regionaal Beleidsteam, afdeling Crisisbeheersing
OR/GO	☐ OR instemming ☐ OR advies ☐ OR informatie ☐ GO

Conceptbesluit

1. Kennis te nemen van het evaluatierapport en de bijbehorende factsheet over de rol en werking van het RBT tijdens de GRIP 4 opschaling voor de COVID-19 crisis.
2. Vast te stellen dat het COT Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement heeft voldaan aan de opdracht van het RBT.
3. De aanbevelingen uit het evaluatierapport te borgen in het kwaliteitsdashboard van de afdeling Crisisbeheersing.
4. Het evaluatierapport beschikbaar te stellen voor de landelijke en bovenregionale evaluaties.

Inleiding

Het COT Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement heeft in opdracht van het Regionaal Beleidsteam (RBT) van Veiligheidsregio Fryslân een leerevaluatie van het RBT in de GRIP 4 structuur tijdens de COVID-19 crisis uitgevoerd. Het betreft de periode van begin maart tot 1 december 2020.

Crisisorganisatie

Vanuit China is de uitbraak van een nieuw coronavirus (COVID-19) geëscaleerd naar een wereldwijde pandemie en daarmee uitgegroeid tot een wereldwijde crisis. Nadat op 9 maart 2020 in Friesland de eerste officiële besmettingen met COVID-19 zijn vastgesteld is op 11 maart binnen de Veiligheidsregio Fryslân, net als in alle veiligheidsregio's in Nederland, opgeschaald naar GRIP 4. Binnen de Friese crisisorganisatie is sindsdien een RBT en een ROT met bijbehorende secties actief. Op 1 december 2020 is de tijdelijke wet maatregelen (TWM) gegaan, waarbij bevoegdheden zijn veranderd. Het RBT is vanaf dat moment verdergegaan als een bestuurlijk afstemmingsoverleg (BAO).

De evaluatie en het rapport

Het COT heeft een leerevaluatie uitgevoerd gericht op de rol en werking van het RBT en daarmee de bestuurlijke aspecten van de crisisrespons op COVID-19.

In het kader van de leerevaluatie zijn interviews gehouden met een selectie van de leden van het RBT en hun adviseurs. Ook hebben er twee bestuurlijke groepsgesprekken plaatsgevonden waarvoor alle burgemeesters waren uitgenodigd die nog niet waren geïnterviewd. Aanvullend is tijdens een leertafel gezamenlijk gereflecteerd in het RBT onder begeleiding van het COT waarbij de tussentijdse observaties zijn gedeeld. In de rapportage zijn de opbrengsten van de leerevaluatie samengebracht.

Reflectie vond plaats vanuit verschillende perspectieven:

- De rode draden uit de interviews
- De planvorming
- Het kader van de inspectie J&V dat specifiek voor de Coronacrisis is opgesteld
- Andere regio's
- Overkoepelende reflectie vanuit het COT

Beoogd effect

Ervaringen en leerpunten vastleggen van de Friese crisisorganisatie op strategisch/bestuurlijk niveau en direct input te leveren voor de lopende aanpak.

Argumenten

n.v.t.

Kanttekeningen/risico's

n.v.t.

Financiële consequenties

n.v.t.

Vervolgaanpak/uitvoering

Borgen uitkomsten

Het doel van de evaluatiesystematiek in Veiligheidsregio Fryslân is om lerend te verbeteren. De uitkomsten van het rapport bieden input voor een kwaliteitsslag op strategisch niveau en worden opgenomen als actiepunten in het kwaliteitsdashboard van afdeling Crisisbeheersing.

De afdeling Crisisbeheersing implementeert, monitort en borgt deze actiepunten.

Daarnaast worden de uitkomsten als input gebruikt voor landelijke en bovenregionale evaluaties die in de toekomst plaats gaan vinden.

Communicatie

Besluit:

niet vastgesteld

ongewijzigd vastgesteld

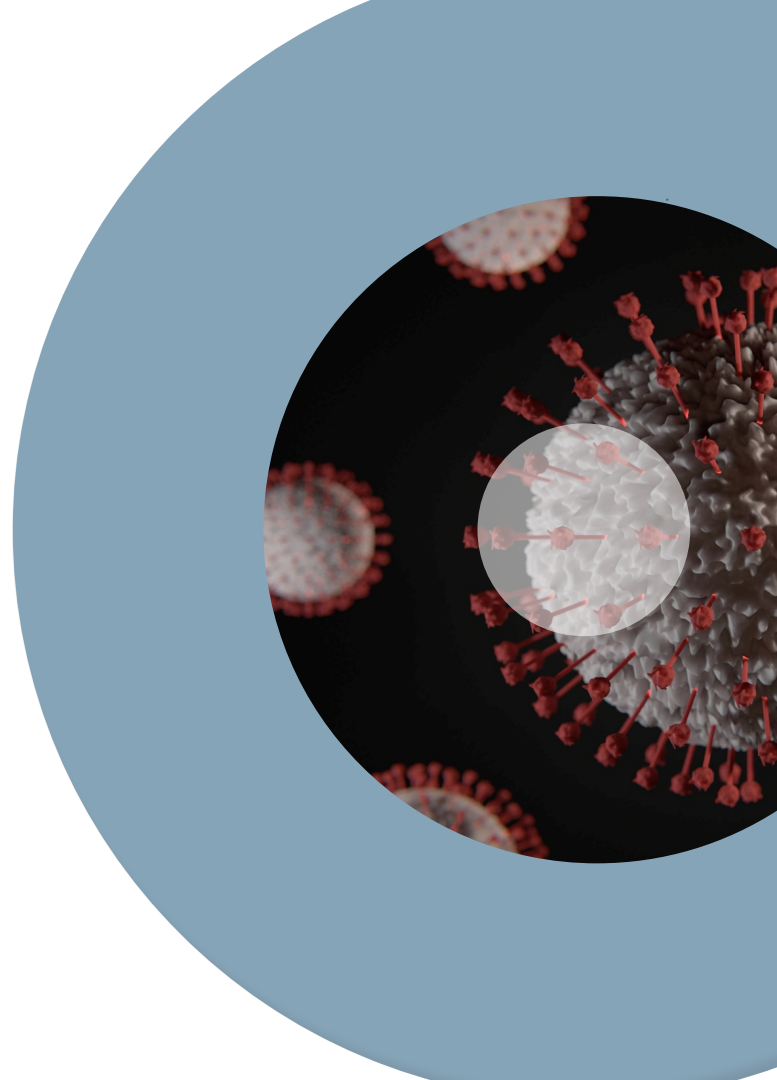
**Paraaf
secretaris:**

☐ gewijzigd vastgesteld als volgt:	
Kopie naar auteur	

Coronacrisis

Reflectie RBT – Veiligheidsregio Fryslân
Eindconcept

Opbrengsten van de leerevaluatie
27 januari 2021

Opbouw van de rapportage

---

1. Toelichting
2. Kenmerken en bijzonderheden van deze crisis
3. Perspectief vanuit de interviews
4. Perspectief vanuit het inspectiekader J&V
5. Perspectief vanuit de planvorming
6. Perspectief vanuit de vergelijking met andere regio's
7. COT reflectie: overkoepelend beeld en aanbevelingen

1. Toelichting

Op verzoek van de Veiligheidsregio Friesland heeft het COT een leerevaluatie uitgevoerd gericht op de rol en werking van het Regionaal Beleidsteam en daarmee op de bestuurlijke aspecten van de crisisrespons op Corona. Deze reflectie heeft tot doel om ervaringen en leerpunten vast te leggen en direct input te leveren voor de lopende aanpak. De reflectieperiode betrof de periode tot en met december 2020.

In het kader van de leerevaluatie hebben wij interviews gehouden met een selectie van de leden van het RBT en hun adviseurs. Ook hebben er twee bestuurlijke groepsgesprekken plaatsgevonden waarvoor alle burgemeesters waren uitgenodigd die nog niet waren geïnterviewd. Aanvullend is tijdens een leertafel gezamenlijk gereflecteerd in het RBT onder begeleiding van het COT waarbij wij tussentijdse observaties hebben gedeeld.

In deze rapportage hebben wij de opbrengsten van de leerevaluatie samengebracht. Wij beginnen met een schets van de kenmerken van de crisis en van de uitdagingen waar de crisispartners regionaal en lokaal voor stonden. De crisisaanpak was hier immers een antwoord op. Vervolgens presenteren wij onze observaties. Dit doen we vanuit verschillende perspectieven:

- De rode draden uit de interviews
- De planvorming
- Het kader van de inspectie J&V dat specifiek voor de Coronacrisis is opgesteld
- Andere regio's
- Onze eigen overkoepelende reflectie

Wij ronden de rapportage af met enkele aanbevelingen waarbij we ook de uitdagingen in de komende tijd meenemen.

2. Kenmerken en bijzonderheden van deze crisis (1/3)

In deze paragraaf benoemen we kort de kenmerken en bijzonderheden van deze crisis. Dit is de context waarbinnen de crisisorganisatie heeft geopereerd.

Coronacrisis

- Een onbekend virus en daarmee beperkt inzicht in welke maatregelen effectief blijken te zijn: onderzoeken, ontwikkelen en uitvoeren tegelijkertijd
- Internationale crisis met onderlinge verschillende maatregelen
- Betreft heel Nederland
- ‘(Intelligente) Lockdown’: beperkende maatregelen en breder kader rond preventie en gewenst gedrag
- Veelvormig: gezondheid, sociaal en economisch
- (Zeer) lange duur
- Landelijke besluiten & kaders vanuit het kabinet

Uitdagingen landelijk

- Realiseren voldoende IC capaciteit
- Realiseren voldoende persoonlijke beschermingsmiddelen
- Inzicht krijgen in effectiviteit aanpak van de bestrijding
- Komen tot een balans tussen Corona-zorg en niet-Corona-zorg
- Beperken economische en sociale impact onder andere door middel van economische/financiële hulp

2. Kenmerken en bijzonderheden van deze crisis (2/3)

Uitdagingen regionaal & lokaal

- Realiseren voldoende zorgcapaciteit met nadruk op de IC en vervolgens op andere vormen van zorg, inclusief de spreiding van patienten en interregionale ondersteuning
- Verdelen persoonlijke beschermingsmiddelen
- Implementeren en uitvoeren van de (opeenvolgende versies van de) noodverordening, incl. toezicht en handhaving
- Lokaal maatwerk waar nodig, incl. dialoog met maatschappelijke partners
- Omgaan met geleidelijke versoepeling en (onverwachte) wendingen
- Bijdragen aan de totale risico- en crisiscommunicatie onder andere via boodschappen van voorzitter veiligheidsregio en burgemeesters
- Het beantwoorden van vele vragen van bewoners, ondernemers en instellingen: regionaal en lokaal
- Informatievoorziening naar gemeenten en afstemming met burgemeesters
- Adequaaf informeren van de gemeenteraden
- Bijdragen aan beperken economische & sociale impact
- Eigen continuïteit
- Het reageren op andere mogelijke incidenten en crises

Hierbij komen regionale bijzonderheden bij:

- de specifieke uitdagingen voor de eilanden
- de grote verschillen tussen regio's met een lager aantal besmettingen in het Noorden
- een grootschalige besmetting in het AZC in Sneek
- de afstemming en samenwerking tussen de drie noordelijke regio's binnen N3

2. Kenmerken en bijzonderheden van deze crisis (3/3)

Organisatie van de aanpak

- Bij elkaar komen van functionele- en algemene keten: infectieziektebestrijding, opgeschaalde acute zorg en openbaar bestuur. Een regionale bijzonderheid qua organisatie in dit licht is dat de GGD bestuurlijk onderdeel uitmaakt van de veiligheidsregio Friesland
- Landelijke besluiten over de wijze van bestrijden van het virus: via aanwijzing van de minister op basis van de Wet Publieke Gezondheid richting voorzitter veiligheidsregio
- Opschaling naar GRIP 4 in alle veiligheidsregio's en opschaling nationale crisisorganisatie, daarna landelijke projectorganisatie. Inzet Nationaal Kernteam Communicatie
- Inzet RBT, ROT en actiecentra met extra aandacht voor gemeentelijke koppelingen
- In de veiligheidsregio Friesland namen alle burgemeesters deel aan het RBT. Op enkele momenten vond een (voorbereidend) 'klein' RBT plaats
- Enkele noviteiten zoals de warme rol van het veiligheidsberaad en de vorming van een Landelijk Operationeel Team Corona
- Intensieve coördinatie in de zorgsector via het ROAZ en in de niet-acute zorg
- Het regionaal werken met een scenarioteam dat was aangesloten op het ROT en met een informatieknooppunt in de regionale crisisorganisatie
- Op lokaal niveau gemeentelijke 'crisisteams/projectteams'

3. Perspectief vanuit de interviews (1)

Tevredenheid Overkoepelend zijn alle respondenten tevreden over de bestuurlijke samenwerking. Deze is als prettig en nuttig ervaren en leidde tot een Friese lijn. De regionale aanpak stond tijdens de crisis centraal. Hierbij noemen respondenten expliciet de reguliere goede samenwerking en verhoudingen. Ook is er geïnvesteerd in de samenwerking met de twee noordelijke buurtregio's.

Geen 'klassiek' RBT De deelnemers hebben het RBT niet zozeer als een 'crisisteam' ervaren waarin onder hoge druk besluiten moesten worden genomen, maar eerder als een overleg waarin belangrijke informatie werd gedeeld en werd afgestemd over de aanpak. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen bestuurlijke afstemming en het moeten nemen van besluiten, omdat de besluiten formeel door de voorzitter VR werden genomen in lijn met landelijke maatregelen. Op momenten was het overleg vrij 'operationeel' en/of ging het over specifieke situaties die werden ingebracht door de direct betrokken burgemeester(s). Dit paste volgens de deelnemers bij de aard van de crisis. Er was een 'rijke' agenda waar naast de briefings over de stand van zaken over verschillende onderwerpen is gesproken, waaronder de communicatiestrategie, scenario's en de maatschappelijke impact (met een presentatie van het Fries Sociaal Planbureau). De afstemming rond demonstraties met driehoekspartners verliep ook soepel waarbij betrokken burgemeesters actief werden betrokken. Dit was ook direct een voorbeeld van een situatie waarbij er ook andere incidenten en crises specifieke aandacht kunnen vragen, al dan niet gerelateerd aan Corona. Hetzelfde gold voor besmettingen in het AZC Sneek.

Waardering voor de voorzitter Er is brede waardering voor de verbindende rol van de voorzitter. De voorzitter nam besluiten. Dit betrof in belangrijke mate het vaststellen van de noodverordening of specifieke besluiten in de handhaving of rond demonstraties. Besluiten over lokale situaties die onder de bevoegdheid van de voorzitter vielen werden steeds genomen in nauwe onderlinge afstemming. Er was genoeg ruimte lokaal om binnen de kaders zelf te acteren als burgemeester. Daar waar een besluit van de voorzitter nodig was, werd dit snel gerealiseerd. Daarnaast slaagt de voorzitter erin het gesprek te focussen op zaken die binnen de invloedssfeer van de regio vallen. Hierdoor wordt niet onnodig lang gediscussieerd over knelpunten of beperkingen waar vanuit de regio geen invloed op kon worden uitgeoefend.

3. Perspectief vanuit de interviews (2)

Waardering voor de ondersteuning vanuit het ROT Respondenten hebben hun waardering uitgesproken voor de ondersteuning, briefings en advisering vanuit het ROT. De RBT leden hebben zich goed geïnformeerd en ondersteund gevoeld. Specifieke zaken die opkwamen werden actief geadresseerd. Op het grensvlak tussen RBT en ROT was er een duidelijke rolverdeling en rolopvatting bij sleutelfunctionarissen (zowel bij de voorzitter als bij de Operationeel Leiders). Dit hielp in de afbakening. Tegelijkertijd was er beperkte reflectie op de gewenste rolverdeling tussen RBT en ROT en op de onderlinge verwachtingen en (on)mogelijkheden.

Proces kan strakker Meerdere respondenten vroegen aandacht voor het 'afmaken' van de besluitvorming. Het was niet altijd duidelijk wat er precies was besloten of hoe de follow up eruit zou zijn. Op besluiten die buiten het RBT waren genomen was soms beperkt zicht. Ook vragen respondenten aandacht voor het tijdig aanleveren van stukken en het meer doorleven van de adviezen. Onder de RBT leden zijn er verschillende beelden bij en opvattingen over de invulling van het overleg en het proces. Enkele voorbeelden; (1) is hetgeen binnen het RBT was besproken een 'besluit' of 'afstemming', (2) de mate waarin lokale bijzonderheden besproken moeten worden in het RBT en (3) de rol van adviseurs in het RBT. De rol van adviseurs in het RBT was beperkt. Zij konden gevraagd en ongevraagd advies geven of een toelichting, maar dit bleek veelal niet nodig. Wel hadden enkele bestuurders het gevoel dat zij op momenten zelf over onderwerpen spraken waar ze niet voldoende over wisten en was de inbreng vanuit adviseurs beperkt en werd hen dit ook niet expliciet gevraagd.

3. Perspectief vanuit de interviews (3)

Bijzondere landelijke dynamiek Via de voorzitter was Friesland vertegenwoordigd in het veiligheidsberaad. Dit beraad had voor de eerste keer een ‘warme rol’. Dit was voor iedereen zoeken. Het voordeel was dat Friesland een even grote stem had als alle andere regio’s. In het algemeen waren de deelnemers positief over het feit dat er landelijk werd afgestemd en er werd gewerkt met een landelijk model noodverordening. De uitdaging zat wel in de dynamiek rond deze noodverordening en de tijd die er – vooral in het begin – zat tussen de aankondiging van maatregelen en de juridische verankering. De regio heeft baat gehad bij de landelijk ontwikkelde communicatie uitingen. Tegelijkertijd had de landelijke communicatie soms lokaal als gevolg dat het leek alsof de burgemeester – of de voorzitter – meer mogelijkheden/bevoegdheden hadden dan dat in werkelijkheid het geval was. Ook was het rond de eerste versoepeling en in de zomervakantie op momenten lastig om de maatregelen goed uit te kunnen leggen lokaal. Bovendien knelde dit soms ten opzichte van de andere rol als ‘burgervader of –moeder’ en de wens die de burgemeester vanuit die rol heeft om ondersteuning te bieden en ruimte mogelijk te maken.

Scenario’s Er is binnen de regionale crisisorganisatie ruim aandacht geweest voor scenario’s. In het RBT is er voor gekozen om niet te ver vooruit te lopen in de communicatie en maatregelen en vooral de landelijke ontwikkelingen te volgen. De scenario’s waren vooral input voor het ROT en andere sleutelfunctionarissen. Wij hebben beperkt teruggehoord dat scenario’s zijn benut om de situatie te doorleven of dilemma’s/uitdagingen bestuurlijk te bespreken.

Verantwoording naar raden De wijze waarop de burgemeesters hun gemeenteraad informeerden is per gemeente vormgegeven. Hierdoor is er verschillend in vorm en frequentie verantwoording afgelegd. In de beginfase was dit een zoektocht. Inmiddels leidt de wijze waarop raden worden geïnformeerd en verantwoording wordt afgelegd tot meer comfort bij burgemeesters. Waar mogelijk ondersteunde de veiligheidsregio. De voorzitter veiligheidsregio leidde bijvoorbeeld enkele informatiesessies in Webinar-vorm. Wat hier ook meespeelt is dat de interne governance van de individuele gemeenten gericht op het ondersteunen of opvolgen van de uitkomsten van het RBT sterk verschilde. Van de adviseur OOV tot een meer uitgebreide projectvorm.

4. Perspectief vanuit kader inspectie J&V

De inspectie J&V heeft alle Veiligheidsregio's verzocht te rapporteren over de ervaringen en Leerpunten met de coronacrisis voor de periode tot 1 December 2020. Dat is de datum waarop de Tijdelijke wet maatregelen Covid-19 in werking trad. Op verzoek van de veiligheidsregio kijken we – op hoofdlijnen – door de 'bril' van de inspectie. In dat licht valt het volgende op:

- ✓ De leiding en coördinatie waren duidelijk. Het is gelukt om tot passende afstemming te komen in een RBT waarin alle burgemeesters deelnamen. Er is gewerkt met uitgewerkte kaders voor bijvoorbeeld communicatie en toezicht en handhaving. Met hierbij doelen en uitgangspunten. Deze kaders zijn ook besproken en vastgesteld in het RBT. Er zijn bewuste keuzes gemaakt in de wijze van organiseren. Dit is op momenten ook aangescherpt op basis van de ervaringen. Aandachtspunt hierbij is dat er beperkt is gereflecteerd in het RBT op de leiding en coördinatie.
- ✓ De implementatie regionaal van landelijke maatregelen is relatief soepel verlopen. Een knelpunt was soms de tijd die zat tussen bekendmaking en juridische borging en de uitlegbaarheid van de maatregelen.
- ✓ Het komen tot een gedeeld beeld is goed gelukt. De briefings voorzagen in een bestuurlijke behoefte en de leden van het RBT hebben de informatievoorziening en ook de ruimte voor verduidelijkende vragen als positief ervaren. Omdat alle burgemeesters deelnamen aan het RBT waren zij steeds allemaal op de hoogte van de ontwikkelingen.
- ✓ Scenariodenken is actief opgepakt. Vormgegeven in multidisciplinair team en actief ingebracht en benut in het ROT
- ✓ Een mogelijk knelpunt wat betreft de dubbelrol van de voorzitter en zijn rol als burgemeester heeft voor zover wij weten niet gespeeld.
- ✓ De samenwerking in het veiligheidsberaad is in de kern als positief ervaren (het feit dat er afstemming was). Ook de samenwerking met de andere directeuren veiligheidsregio is als positief ervaren.
- ✓ Overgang naar de fase met een grotere rol van gemeente. Relatief vroeg is hierover een advies opgesteld door het ROT dat is besproken en geaccordeerd in het RBT. Tijdens de leertafel bleek wel dat niet duidelijk was hoe dit een vervolg heeft gekregen. Een aandachtspunt is ook dat het advies wel is besproken maar dat er niet expliciet gereflecteerd is op de uitdagingen, de bijbehorende opgave en de hierbij passende wijze van organiseren

5. Perspectief vanuit de planvorming

- ✓ RBT anders dit keer qua rol: geen 'crisisteam' maar meer een afstemmingsoverleg voor bestuurders. De formele besluitvorming sterk afgebakend bij de voorzitter van de VR en daarmee minder ruimte om deze in RBT verband te bespreken en/of te doorleven.
- ✓ Er is flexibel omgegaan met de crisisorganisatie. Teams zijn aangepast of toegevoegd. Zoals het scenarioteam en het informatieknooppunt. De veiligheidsregio was goed in staat om individuele vragen te beantwoorden hiervoor is veel waardering. De afweging in prioriteit van vraagstukken mag meer in het RBT geagendeerd worden.
- ✓ In de planvorming was niet voorzien in de intensieve afstemming met het nationale niveau en de intensieve afstemming tussen Veiligheidsregio's. De gevolgde wijze van samenwerking ging verder dan een 'GRIP 5'. Het is gelukt om goed aan te sluiten op de nieuwe werkwijze landelijk die bij deze crisis wordt gehanteerd.
- ✓ Ook de lange duur was niet voorzien. Geeft bijzondere uitdagingen, ook rond continuïteit en prioritering
- ✓ De warme rol voor de directeur Veiligheidsregio was een bijzonderheid in de praktijk. Dit was even zoeken voor sleutelfunctionarissen, maar vooral de ondersteuning van de voorzitter richting landelijke afspraken en overleggen past logisch bij de rol van de directie. De afstemming tussen directeuren veiligheidsregio onderling droeg bij aan de totale aanpak en was ook in het voordeel van de regio.
- ✓ Geen klassieke nafase, maar combinatie van crisis en grote maatschappelijke impact. Het werkte goed dat burgemeesters ook eigen teams hadden. In RBT aandacht voor de maatschappelijke impact, onder meer naar aanleiding van de rapportage Fries planbureau
- ✓ Overkoepelend: flexibiliteit getoond. Hierin zien wij wel een aandachtspunt: het goed blijven toetsen of rolverdeling ROT en RBT past bij de opgave en het meer expliciet stilstaan bij deze opgave en de implicaties voor de beste wijze van organiseren.

Bovenstaande punten zijn geenszins 'bijzonder' voor deze veiligheidsregio maar gelden ons inziens voor alle veiligheidsregio's. Ook is ons beeld dat zorginstellingen, GGD en GHOR baat hebben gehad bij de specifieke planvorming rond infectieziekten en oefeningen op dat vlak. Maar die betroffen veelal continuïteitsproblemen en in minder mate de maatschappelijke impact.

6. Perspectief vanuit andere regio's

In vergelijking met andere regio's waar wij zicht op hebben (dit zijn 11 andere regio's) valt ons het volgende op:

- ✓ Een relatief grote rol voor het ROT daar waar in enkele andere regio's het meer 'top down' gaat vanuit het RBT en het ROT meer ondersteunend is of regio's waar juist een grotere rol voor gemeenten is.
- ✓ Het direct met alle burgemeesters afstemmen. Dit is belangrijk voor de informatiepositie en voor het draagvlak. In enkele andere regio's was er een kleiner kern RBT dat centraal staat. In enkele regio's is het Algemeen Bestuur van de veiligheidsregio's benut om breder te informeren. Wij hebben waargenomen dat in regio's waar niet alle burgemeesters regelmatig aansloten, er een toenemende informatiebehoefte was en er uiteindelijk nieuwe vormen zijn gezocht om toch alle burgemeesters actief aan te sluiten
- ✓ In Friesland is het werk duidelijk vastgelegd, zijn er uitgewerkte kaders en notities, daar waar dit lang niet in alle regio's het geval is. Tegelijkertijd lijken deze uitwerkingen bestuurlijk relatief beperkt doorleefd.
- ✓ Friesland had op onderdelen vergelijkbare uitdagingen als het gaat om landelijke dynamiek, uitlegbaarheid van de maatregelen en de zoektocht naar het benutten van scenario's. Er waren geen grote knelpunten in handhaving of een zeer grote piek in besmettingen.
- ✓ In vergelijking met enkele regio's is er relatief weinig reflectie geweest op het functioneren van de crisisorganisatie waaronder het RBT en op de uitdagingen. Enkele regio's hebben met bestuurlijke conferenties extra momenten ingelast om te reflecteren en vooruit te kijken of hier delen van het RBT-overleg aan gewijd.
- ✓ De bijzonderheid van de situatie rond het AZC in Sneek speelde in Friesland. Dit speelde ook in enkele andere regio's die actief ervaringen vanuit Friesland hebben opgehaald.
- ✓ In Friesland is het niet nodig gebleken om de voorzitter van het ROAZ uit te nodigen. Dit is in enkele andere regio's wel gebeurd waar het vooral een functie had om het beeld vanuit de ziekenhuizen te horen. Als de behoefte er bestuurlijk was geweest, dan zou dit ook zeker in Friesland geen probleem zijn geweest.
- ✓ In alle regio's was het zoeken op het grensvlak tussen GGD en multi. Hier heeft het RBT geen 'last' van gehad. Ons beeld is dat de regio baat gehad heeft bij het feit dat de GGD onderdeel uitmaakt van de veiligheidsregio en er op alle niveaus korte lijnen zijn.

7. COT reflectie: overkoepelend beeld en aanbevelingen

Ons overkoepelend beeld is dat er binnen het RBT goed is afgestemd en samengewerkt. De situatie in de regio was relatief overzichtelijk en veel werd opgepakt en uitgevoerd vanuit professionals. De RBT leden hebben de samenwerking als positief ervaren en hebben zich goed ondersteund gevoeld. Ook is er waardering voor de verbindende rol van de voorzitter. Het met alle burgemeesters afstemmen heeft goed gewerkt als het gaat om het informeren, het komen tot een gedeeld beeld en het komen tot een gezamenlijk (gedragen) aanpak. Net als in alle andere regio's, was het RBT in belangrijke mate volgend op landelijke ontwikkelingen en keuzes: het ging meer over uitvoering en het omgaan met de impact van maatregelen dan over zelfstandige keuzes in de crisisbestrijding. Aandachtspunten zijn de beperkte reflectie in het RBT, het doorleven van adviezen en kaders en het goed afronden van de besluitvorming. De goede sfeer moet nog meer worden gecombineerd met scherpste. In het licht van deze reflectie doen wij de volgende aanbevelingen:

- ✓ Bouw in de werkwijze expliciete momenten van reflectie in. Niet alleen bij een langdurige crisis, maar in alle gevallen. Dit kan variëren van een kort tussentijds moment in een (R)BT tot een specifiek, extra (R)BT/bestuursconferentie, uitsluitend gericht op de uitdagingen en reflectie op het huidige functioneren.
- ✓ Organiseer een reflectiemoment specifiek over Corona en de uitdagingen in de komende maanden. Maak expliciet wat de rolverdeling is en de scope: welke ondersteuning mag/kan een burgemeester regionaal verwachten en wat is aan gemeenten zelf?
- ✓ Maak het vergaderproces strakker door a) per thema ook altijd de desbetreffende adviseur/deskundige het woord te geven om na te gaan of hij of zij nog zaken mist dan wel aandachtspunten heeft bij een voorgenomen besluit en b) expliciet te maken wat het besluit is en wat de gewenste opvolging is. Het meer tijdig en gericht voorbereiden van het overleg en de deelnemers helpt hierbij.
- ✓ Borg de opgedane positieve ervaringen in de planvorming, zoals het werken met een informatieknooppunt, met een scenarioteam en de mogelijke rol van de directie.
- ✓ Houd vast aan het onderscheid tussen formele besluitvorming en afstemming, maar zorg wel dat de besluitvorming wordt doorleefd.

Intermezzo: uitdagingen in de komende maanden

Reflectie Coronacrisis: de moeilijkste fase in crisismanagement & een gouden kans

4 januari 2021

De komende 4 – 5 maanden: de moeilijkste fase van de crisis. Alles komt samen: van vaccineren tot versoepelen en van verkiezingen tot verdere maatschappelijke uitputting. Een overzicht van uitdagingen en dilemma's. De maatschappelijke dialoog en het uitleggen van de logica van de aanpak worden nog belangrijker. Ook de nafase & herstel vergen aandacht. Maar er is ook een gouden kans: het toewerken naar het einde van de (meeste) maatregelen als een nieuw gezamenlijk doel.

Maatschappelijke dynamiek rond afwijzen vaccin: niet verplichten vs faciliteren versoepeling. Bedrijven maken eigen keuzes.

Vaccineren inclusief omgaan met tegenvallers

Werkelijke economische impact wordt zichtbaarder: steun is eindig

Intensieve nazorg: psychosociale en mentale zorg professionals, jeugd & volwassenen

Borgen langere termijn zorg voor Covid-19 patiënten

Verbinden samenleving in tijd dat belangen nog verder uiteen gaan lopen

Langere tijd druk op de zorg: naast covid-zorg ook opnieuw opschalen non-covid zorg vs toenemende uitputting medewerkers

Grote druk op snelle (2e) versoepeling vs benodigde voorzichtigheid: onderbouwing cruciaal. Tempo verschillen internationaal

Verdere intensivering publiek debat & discussie experts (oa rond versoepeling)

Handhaving bij versoepeling: risico's rond gestapeld ongenoegen. Blijvende demonstraties en meer om 'tegen' te zijn

Verkiezingen & politisering: impact op publiek vertrouwen aanpak?

Het COT is een gespecialiseerd bureau op het gebied van veiligheids- en crisismanagement. Ons werkterrein strekt zich uit van vraagstukken over de vormgeving van veiligheidsbeleid tot de voorbereiding op crisissituaties. Met onze kennis en kunde helpen we opdrachtgevers in complexe situaties waarbij grote risico's worden gelopen, strategische belangen op het spel staan en vaak vele stakeholders zijn betrokken. Advies, onderzoek, en training en oefening vormen de basis van onze dienstverlening. Het COT is een volledige dochteronderneming van Aon Nederland.

Deze rapportage is gebaseerd op informatie die ter beschikking is gesteld, en verkregen, tijdens de periode waarin het onderzoek is uitgevoerd. Nieuwe of aanvullende informatie kan van invloed zijn op de reflectie. Het COT beschikt alleen over informatie waar het rechtswegs toegang toe heeft. Rapporten worden in beginsel in opdracht van de opdrachtgever gemaakt en niet gepubliceerd. Eén kopie wordt bewaard voor juridische, IT- en wetgeving- en toezichtdoeleinden.

© 2020 COT Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement

COT Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement

Admiraliteitskade 62
3063 ED Rotterdam

t +31 (0)10 448 83 00

f +31 (0)70 448 83 01

e cot@cot.nl

i www.cot.nl

Leerevaluatie

Door COT Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement

Het Regionaal Beleidsteam (RBT)

COVID-19 crisis

Hoe was de bestuurlijke samenwerking en de crisisrespons van het Regionaal Beleidsteam Veiligheidsregio Fryslân in de GRIP 4 structuur tijdens de COVID-19 crisis?

In opdracht van Veiligheidsregio Fryslân heeft het COT Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement een leerevaluatie uitgevoerd. Het betreft de periode begin maart tot 1 december 2020. Deze factsheet laat op hoofdlijnen de opbrengsten uit het opgestelde rapport zien. Reflectie vond plaats vanuit verschillende perspectieven. De uitkomsten worden gebruikt voor een kwaliteitsslag op strategisch niveau en als input voor bovenregionale en landelijke evaluaties.

De context

Het betreft een onbekend virus en een internationale zeer langdurige crisis. Vanuit het kabinet worden landelijke besluiten genomen en kaders gesteld. Alle veiligheidsregio's zijn opgeschaald naar GRIP 4 en ook opschaling van de nationale crisisorganisatie.

Er is in deze crisis intensieve samenwerking tussen de algemene- en functionele keten. In Veiligheidsregio Fryslân namen alle burgemeesters deel aan het RBT, enkele keren vond een (voorbereidend) 'klein' RBT plaats.

Regionale bijzonderheden:

- Specifieke uitdagingen voor eilanden
- Laag aantal besmettingen in Noorden
- Grootschalige besmetting in AZC Sneek
- Afstemming en samenwerking 3-Noord
- GGD maakt bestuurlijk onderdeel uit van Veiligheidsregio Fryslân

Samenvatting en aanbevelingen

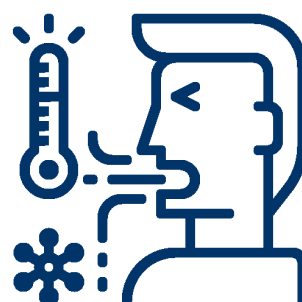
Samenvatting

- Binnen het RBT is goed afgestemd en samengewerkt.
- De situatie in de regio was relatief overzichtelijk.
- Er is gewerkt met professionals en de RBT leden hebben zich goed ondersteund gevoeld.
- Er is waardering voor de verbindende rol van de voorzitter.
- Afstemming met alle burgemeesters heeft goed gewerkt als het gaat om informeren, het komen tot een gedeeld beeld en het komen tot een gezamenlijk (gedragen) aanpak.
- Net als in andere regio's was het RBT in belangrijke mate volgend op landelijke ontwikkelingen en keuzes: het ging meer over de uitvoering en het omgaan van de impact van maatregelen dan over de zelfstandige keuzes in de crisisbeheersing.

Aanbevelingen:

- Bouw in de werkwijze expliciete momenten van reflectie in gericht op de uitdagingen en huidige functioneren. Niet alleen bij een langdurige crisis, maar in alle gevallen.
- Organiseer een reflectiemoment specifiek over Corona en de uitdagingen in de komende maanden. Maak expliciet wat de rolverdeling is en de scope: welke ondersteuning mag/kan een burgemeester regionaal verwachten en wat is aan de gemeenten zelf?
- Maak het vergaderproces strakker door:
  - ⇒ De adviseur/deskundige explicieter bij een thema het woord te geven
  - ⇒ Expliciet de besluiten en acties te formuleren Meer tijdig en gericht voorbereiden van het overleg en de deelnemers helpt hierbij.
- Houd vast aan het onderscheid tussen formele besluitvorming en afstemming, maar zorg wel dat de besluitvorming wordt doorleefd.
- Borg de opgedane positieve ervaringen in de planvorming, zoals het werken met een Informatieknoppunt, met een scenarioteam en de mogelijke rol van de directie.

De bevindingen samengevat vanuit de verschillende perspectieven

Samenwerking en bestuurlijke afstemming in RBT

- Respondenten zijn tevreden over de bestuurlijke samenwerking, dit leidde tot één Friese lijn.
- Het bespreken van specifieke situaties (operationeel) paste bij de aard van de crisis.
- Er was een 'rijke' agenda, over verschillende onderwerpen. Er is gewerkt met uitgewerkte kaders en deze zijn vastgesteld in het RBT.
- De strategie was vooral de landelijke ontwikkelingen te volgen en niet te ver vooruit te lopen.
- Er wordt aandacht gevraagd voor 'afmaken' van de besluitvorming, het tijdig aanleveren van stukken en het meer doorleven van de adviezen.
- De rol van de adviseurs in het RBT was soms beperkt. De expertise kan actiever worden benut.
- Afstemming met driehoekspartners verliep soepel.
- In het RBT is aandacht voor de maatschappelijke impact, onder meer door de rapportages van het Fries Sociaal Planbureau.

De rol van de voorzitter

- Er is een brede waardering voor de verbindende rol.
- Besluiten werden formeel door de voorzitter Veiligheidsregio genomen. Er was genoeg ruimte lokaal om binnen de kaders zelf te acteren als burgemeester.
- De dubbelrol van de voorzitter en zijn rol als burgemeester heeft geen problemen opgeleverd.
- De voorzitter focust het gesprek in het RBT op zaken waar de regio invloed op kan uitoefenen.

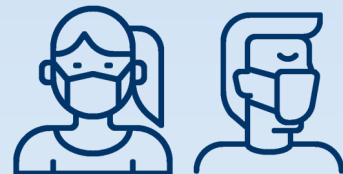
Samenwerking regionaal, interregionaal en landelijk

- Er is geïnvesteerd in de samenwerking 3-Noord.
- Via de voorzitter was Fryslân vertegenwoordigd in het veiligheidsberaad. De samenwerking in het veiligheidsberaad is in de kern als positief ervaren.
- De warme rol voor de directeur Veiligheidsregio in de ondersteuning van de voorzitter richting landelijke overleggen en de samenwerking met de andere directeurs Veiligheidsregio is als meerwaarde ervaren.
- Het is gelukt om goed aan te sluiten op de nieuwe werkwijze landelijk die bij deze crisis wordt gehanteerd.
- De implementatie regionaal van landelijke maatregelen is relatief soepel verlopen. Een knelpunt was soms de tijd die zat tussen bekendmaking en juridische borging en de uitlegbaarheid van de maatregelen.
- De regio heeft baat gehad bij landelijk ontwikkelde communicatie uitingen. Het lokaal uitleggen van deze maatregelen was soms een lastige uitdaging.
- Het grensvlak tussen GGD en multi was een zoektocht. De regio heeft baat gehad dat de GGD onderdeel uitmaakt van de veiligheidsregio en erop alle niveaus korte lijnen zijn.

Samenwerking tussen het ROT en het RBT

- Er is grote waardering voor de ondersteuning, briefings en advisering vanuit het ROT. Het komen tot een gedeeld beeld is goed gelukt. De afweging in prioriteit van vraagstukken mag meer in het RBT geagendeerd worden.
- Er is flexibel omgegaan met de crisisorganisatie. Teams zijn aangepast of toegevoegd. De Veiligheidsregio was goed in staat om individuele vragen te beantwoorden hiervoor is veel waardering.
- Er was een duidelijke rolverdeling en rolopvatting en daarmee afbakening tussen het ROT en het RBT. Hierop heeft geen reflectie plaatsgevonden. Vergeleken met andere regio's heeft het ROT een relatief grote rol.
- Binnen de regionale crisisorganisatie is scenario's actief opgepakt en benut in het ROT. Deze kunnen op bestuurlijk niveau nog beter doorleefd en besproken worden.

Samenwerking met gemeenten

- De wijze waarop burgemeesters hun gemeenteraad informeerden en verantwoording is afgelegd is per gemeente vormgegeven. De Veiligheidsregio ondersteunde hierbij. De voorzitter leidde onder andere enkele informatiesessies in Webinar-vorm.
- De interne governance bij gemeenten gericht op het ondersteunen of opvolgen van de uitkomsten van het RBT verschilde sterk.
- Overgang naar de fase met een grotere rol van gemeente. Relatief vroeg is hierover een advies opgesteld door het ROT dat is besproken en geaccordeerd in het RBT. Er is in het RBT niet expliciet gereflecteerd op de uitdagingen.

Meer weten? In het rapport "leerevaluatie Regionaal Beleidsteam (RBT) van Veiligheidsregio Fryslân COVID-19 crisis" (COT, 27 januari 2021) zijn alle bevindingen en aanbevelingen te lezen en worden deze nader toegelicht.